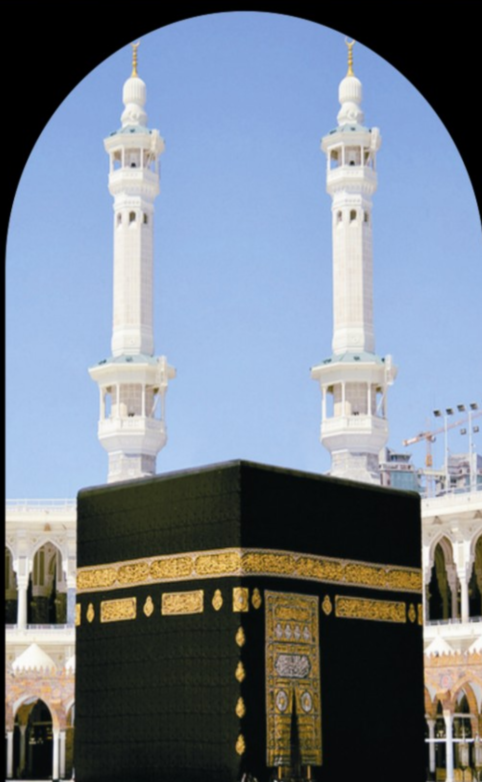
બિસ્મિલ્લાહિર રહમાનિર રહીમ

દિન ઔર રાતમેં ૧૦૦૦ સે ઝ્યાદા સુન્નતેં

અય લોગો, જો અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પર ઈમાન લાએ હો, મેરી બાત ઝરા ગૌર સે સુનો...!

- વહ રસૂલે મુહતરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ જિન પર અલ્લાહ તઆલા અપની રહમતેં નાઝિલ ફરમાતા હૈ.
- જિનકી ઝિંદકી કો અલ્લાહ તઆલા ને બેહતરીન નમૂના કરાર દિયા.
- જિનકે બાદ કયામત તક અબ કોઈ દૂસરા નબી આને વાલા નહીં.
- જિનકે ખુશ હોને સે અલ્લાહ તઆલા ખુશ હોતા હૈ.
- જિનકે નારાઝ હોને સે અલ્લાહ તઆલા નારાઝ હોતા હૈં.
- જિનકી ઈતાઅત અલ્લાહ તઆલા કી ઈતાઅત હૈ.
- જિનકી નાફરમાની અલ્લાહ તઆલા કી નાફરમાની હૈ.
- જિનકે કિસી ભી ફૈસલે યા હુક્મ સે રૂગરદાની (મુંહ મોળના) સારે નેક આમાલ બરબાદ કર દેતી હૈ.
- જિનસે આગે બળહને કી કિસી કો ઈઝાઝત નહીં.
- જિનકી ઈતાઅત મેં જન્નત ઔર નાફરમાની મેં જહન્નમ હૈ.

અનમોલ પ્રકાશન
૨૮, કબીર કોમ્પ્લેક્ષ,
ગંજ બજાર પાસે,
નડીઆદ-૩૮૭૦૦૧.
www.anmolprakashan.org

મુદ્રક : મુન ગ્રાફીક્સ :
૯૮૯૮૦૮૮૨૬૬

બિસ્મિલ્લાહિર રહમાનિર રહીમ

દિન ઔર રાતમેં
૧૦૦૦ સે ઝ્યાદા સુન્નતે

મુકદ્દમા :

અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિ રબ્બિલ આલમીન, વસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા અશ્રફીલ અંબિયાઈ વલ મુરસલીન, વ અલા આલિહિ વ અસ્હાબિહિ અજમઈન... અમ્મા બઅ્દ.

મુસલમાનોં કો અપની રોઝાના ઝિંદગી મેં જીસ બાત કા સબસે ઝ્યાદા એહતેમામ કરના ચાહીયે વોહ હૈ અપની તમામ હરકાત વ સકનાત મેં રસુલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કી સુન્નત પર અમલ કરના, ઔર સુબ્હ સે લેકર શામ તક અપની પુરી ઝિંદગી કો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે તરીકે કે મુતાબિક મુનઝ્ઝમ કરના.

ઝુનનુન અલમીસરી કહેતે હૈ ‘‘અલ્લાહ તઆલા સે મુહબ્બત કી અલામત મેં સે એક અલામત યે હૈ કે ઈન્સાન રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કી આદાત, ઉનકે અફઆલ, ઉનકે અહકામ ઔર ઉનકી સુન્નતોં કી પૈરવી કરે, ફરમાને ઈલાહી હૈ.’’

‘‘કુલ ઈન કુન્તુમ તુહિબ્બુનલ્લાહ ફત્તબીઉની યુહ્બિબકુમુલ્લાહ વ યગફિર લકુમ ઝુનુ-બકુમ વલ્લાહુ ગફુરુર રહીમ.’’ (સુરહ : આલિ ઈમરાન ૩ : ૩૧)

તરજુમા : કહ દીજીયે ! અગર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે મુહબ્બત રખતે હો તો મેરી તાબેદારી કરો, ખુદ અલ્લાહ તુમ સે મુહબ્બત કરેગા, ઔર તુમ્હારે ગુનાહ માફ ફરમા દેગા, ઔર અલ્લાહ બડા બખ્શનેવાલા મહરબાન હૈ.

ઔર હસન બસરી કા કહેના હૈ ‘‘અલ્લાહ સે મુહબ્બત કી અલામત ઉસકે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કી સુન્નત કી પૈરવી કરના હૈ.’’

ઔર કિસી મોમીન કા અલ્લાહકે યહાં કિતના મકામ હોતા હૈ ઉસકા
દારોમદાર ભી રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કી ઈત્તિબાઅ પર હૈ, સો જીસ કદર ઝ્યાદા વોહ આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કી સુન્નતો કા પૈરોકાર હોગા ઉતના ઝ્યાદા વોહ અલ્લાહ કે યહાં લાઈકે એહતેરામ હોગા.

ઈસી બીના પર યે મુખ્તસર રીસાલા તાલીફ કિયા હૈ તાકી મુસલમાનો કે રોઝ મર્રાહ કે મુઆમલાત કે મુતઅલ્લિક રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કી સુન્નત કો બયાન કિયા જાએ, ઔર ઉસકા તઅલ્લુક સિર્ફ ઉન ઉમુર સે હૈ જો રોઝાના ઝિંદગીમેં તકરીબન હર મુસલમાન કો પેશ આતે હૈ મષઅલન નમાઝ, નીંદ, ખાના-પીના, લોગો કે સાથ મેલ-મીલાપ, તહારત, આનાજાના, લિબાસ ઔર દીગર હરકાત વ સકનાત વગૈરહ.

ઔર જરા ગૌર કિજીયે અગર હમમેંસે કિસી શખ્સકા કુછ માલ ગુમ હો જાએ તો હમ ઉસકી તલાશ મેં અપની તમામ કોશિશે સર્ફ કર દેતે હૈ ઔર ઉસે હાસીલ કરને કે લીયે હર મુમકીન કોશીશ કરતે હૈ, તા વક્ત યે કી વોહ હમે વાપસ મીલ જાએ, ઔર આજ હમારી રોઝાના ઝિંદગીમેં કિતની સુન્નતે ઝાયાઅ હો ચુકી હૈ તો ક્યા ઉસ પર ભી હમે કભી અફસોસ હુવા ? ઔર ક્યા હમને ઉન્હે અપની અમલી ઝિંદગીમેં નાફીઝ કરને કી ભી કોઈ સંજીદા કોશીશ કી ?

હકીકત મેં યે એક બહુત બડા અલમીયા હૈ કે આજ હમ દિનાર વ દિરહમ કો સુન્નતે નબવી સે ઝ્યાદા અહમીયત દેતે હૈ ઔર ઉસકી દલીલ યે હૈ કી અગર લોગો સે યે કહા જાએ કે જો શખ્સ એક સુન્નત પર અમલ કરેગા ઉસે ઈતના માલ દિયા જાયેગા તો આપ દેખેંગે કે તમામ લોગ અપની ઝિંદગી કે તમામ મુઆમલાત મેં સુબ્હ સે લેકર શામ તક ઝ્યાદા સે ઝ્યાદા સુન્નતો પર અમલ

કરને કી કોશીશ કરેંગે ક્યું કી ઉન્હે હર સુન્નત પર અમલ કે બદલે મેં માલ નઝર આ રહા હોગા લેકીન ખુદારા યે તો બતાઈયે કે ક્યા યે માલ ઉસ વક્ત આપ કો કોઈ ફાયદા પહોંચા સકેગા જબ આપ કો કબ્ર મેં લેટા દિયા જાયેગા ઔર આપ પર મિટ્ટી ડાલ દી જાયેગી ? ફરમાને ઈલાહી હે "બલ તુઅ-સીરૂનલ હયાતદદુન્યા વલ આખિરતુ ખય્રૂંવ વ અબ્કા" (સુરહ : અઅલા ૮૭ : ૧૬,૧૭)

તરજુમા : લેકીન તુમ તો દુનિયા કી ઝિંદગી કો તરજીહ દેતે હો હાલાંકે આખીરત બહુત બહેતર ઔર બાકી રહેનેવાલા હૈ.

યાદ રહે કે ઈસ રીસાલે મેં જીસ સુન્નત કા ઝિક્ર કિયા ગયા હૈ ઉસસે મુરાદ વોહ અમલ હૈ જીસકે કરને પર સવાબ મીલતા હૈ ઔર ઉસે છોડને પર કોઈ ગુનાહ નહી હોતા ઔર મૈને ઈસ રીસાલે મે ઉન સુન્નતો કો જમા કિયા હૈ જીન પર હમ મે સે હર શખ્સ દિન ઔર રાત મેં કઈ મરતબા અમલ કર સકતા હૈ. ઔર મૈને મહેસુસ કિયા હૈ કે રોઝ મર્રાહ કી સુન્નતો કી તઅદાદ એક હઝાર સે ઝ્યાદા હૈ બશર્ત યે કી ઈન્સાન અપને તમામ મુઆમલાત રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કી સુન્નતો કો મદ્દે નઝર રખકર સર અંજામ દે ઔર યે રીસાલા ઉન્હી સુન્નતો પર અમલ કરને કે સિલસિલે મેં આસાન તરીન વસાઈલ કે બયાન મેં લીખા ગયા હૈ ઔર અગર ઈન્સાન રોઝાના એક હજાર સુન્નતો પર અમલ કરે તો યું વો એક માહ કે દૌરાન તીસ હજાર સુન્નતો પર અમલ કર સકતા હૈ સો કિતના બદનસીબ હૈ વોહ ઈન્સાન જો ઈન સુન્નતો કો સીરે સે જાનતા હી ન હો યા જાનતા તો હો લેકીન ઉન પર અમલ ન કરતા હો ! યાદ રહે કે સુન્નતે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પર અમલ કે ફવાઈદ બહુત ઝ્યાદા હૈ ઉનમેં સે ચંદ યે હૈ.

(૧) સુન્નત પર અમલ પૈરા હોને સે બંદ-એ-મૌમીન કો અલ્લાહ તઆલા કી મુહબ્બત નસીબ હોતી હૈ.

(૨) ફરાઈઝ મેં જો કમી કોતાહી રહ જાતી હૈ વોહ ઈન સુન્નતો પર અમલ કરને કી વજહ સે પુરી કર દી જાતી હૈ.

(૩) ઈત્તિબાએ સુન્નત કી બીના પર ઈન્સાન બિદઅત સે મહફુઝ રહેતા હૈ

(૪) સુન્નત કી પૈરવી કરના શઆઈરે ઈલાહી કે એહતેરામ કા હિસ્સા હૈ.

સો રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કી સુન્નતો કો અમલ કે ઝરીએ ઝિન્દા કીજીયે ક્યું કી યે ચીઝ આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે સાથ કામીલ ઔર સચ્ચી મુહબ્બત કી નીશાની હૈ.

નોટ : ઈસ રીસાલે મેં સિર્ફ વોહ અહાદીષ ઝિક્ર કિ ગઈ હૈ જો મુહદ્દીષીન કી નઝરમેં કાબીલે કુબુલ હૈ ઔર ઈખ્તીસાર કે પૈશે નઝર ઉનકે નંબર ઔર સહાબાએ કિરામ રઝીયલ્લાહુ અન્હુમ કે નામ ઝિક્ર નહી કિયે ગયે.

નીંદ સે બેદાર હોને કી સુન્નતે

(૧) **ચહેરે પર સે નીંદ કે આષારકો હાથ સે મીટાના :**

એક હદીષ મેં હે કે ''રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ નીંદ સે બેદાર હોકર ઉઠે ઔર નીંદ કે આષાર કો ખત્મ કરને કે લીયે ચહેરે પર હાથ ફેરને લગે'' (મુસ્લીમ) ઈમામ નવ્વી ઔર હાફીઝ ઈબ્ને હજરને ઈસી હદીષ કે પેશે નઝર નીંદ સે બેદાર હોને કે બાદ ચહેરે પર હાથ ફેરને કો મુસ્તહબ કરાર દીયા હે.

(૨) **બેદાર હોને કી દુઆ :**

''અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિલ્લઝી અહ-યાના બઅ્દ મા અમા-તના વ ઈલયહિન્ નૂશુર''(બુખારી)

તરજુમા : તમામ તારીફે ઉસ અલ્લાહકે લીયે હે જીસને હમે મારનેકે બાદ ઝીન્દા કીયા, ઔર ઉસીકી તરફ ઉઠકર જાના હે.

(૩) **મિસ્વાક કરના :**

એક હદીષમેં હે કે ''રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ જબ રાત કી નીંદ સે બેદાર હોતે તો મિસ્વાક કે સાથ મુંહ સાફ કરતે'' (બુખારી, મુસ્લીમ)

(૪) **નાક ઝાળના :**

હુઝુર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કા ફરમાન હે ''તુમમેં સે કોઈ શખ્સ જબ નીંદ સે બેદાર હો તો વોહ તીન મરતબા નાક ઝાળે, ક્યું કી શૈતાન ઉસકે નથનો મેં રાત ગુજારતા હે''

(બુખારી, મુસ્લીમ)

(૫) **દોનો હાથો કો તીન મરતબા ધોના :**

ઈરશાદે નબવી હૈ "તુમમેં સે કોઈ શખ્સ જબ નીંદ સે બેદાર હો તો ઉસ વક્ત તક અપના હાથ બરતન મેં ન ડુબોએ જબ તક ઉસે તીન મરતબા
ધો ન લે" (બુખારી, મુસ્લીમ)

બૈતુલ ખલા મેં દાખીલ હોને ઔર ઉસસે નીકલને કી સુન્નતે

(૧) દાખીલ હોતે વક્ત પહલે બાંયા પાંવ અંદર રખે, ફીર દાંયા ઔર નીકલતે વક્ત પહલે દાંયા પાંવ બાહર રખે ફીર બાંયા.

(૨) **દાખીલ હોને કી દુઆ :**

"અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અઉઝુબિ-ક મિનલ ખુબુષી વલ ખબાઈષ"

(બુખારી, મુસ્લીમ)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! મેં તેરી પનાહ મેં આતા હું મુઝક્કર શૈતાનો ઔર મુઅન્નષ શૈતાનો સે.

યાદ રહે કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને શૈતાનો કે શર સે અલ્લાહ કી પનાહ ઈસ લીયે તલબ ફરમાઈ કે આમ તોર પર શૈતાન બૈતુલ ખલા મેં હી રહેતે હૈ.

(૩) **નીકલને કી દુઆ :**

"ગુફરાન-ક" (તીરમીઝી, અબૂદાવુદ, ઈબ્નેમાજા)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! મેં તુઝ સે માફી ચાહતા હું.

નોટ : ઈન્સાન કો દિન ઔર રાત મેં કઈ મરતબા બૈતુલ ખલા મેં જાના પડતા હૈ તો હર મરતબા ઉસે ઈન ચાર સુન્નતો પર અમલ કરના ચાહીયે, દો દાખીલ હોને કી ઔર દો નીકલને કી.

વુઝુ કી સુન્નતે

(૧) **વુઝુ ઘર મેં કરના :**

એક હદીષમેં હૈ કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા "જો શખ્સ અપને ઘરમેં વુઝુ કરતા હૈ ઔર ફર્ઝ નમાઝ અદા કરને કી ખાતિર મસ્જીદ કી તરફ ચલકર જાતા હૈ તો ઉસકે એક કદમ પર ઉસકી એક ગલતી મીટા દી જાતી હૈ ઔર દુસરે પર ઉસકા એક દરજા બુલંદ કર દીયા જાતા હૈ" (મુસ્લીમ)

(૨) વુઝુ સે પહલે "બિસ્મિલ્લાહ" પઢ્હના

(૩) વુઝુ કે શુરૂ મેં અપની હથેલીયોં કો તીન મરતબા ધોના.

(૪) ચહેરા ધોને સે પહલે કુલ્લી કરના ઔર નાકમેં પાની ચઢ્હાના.

(૫) **બાંયે હાથ કે સાથ નાક ઝાળના :**

એક હદીષમેં હૈ કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને પહલે અપની હથેલીયોં કો તીન મરતબા ધોયા, ફીર કુલ્લી કી, ફીર નાક મેં પાની ચઢ્હાયા, ઔર ઉસે ઝાળા, ફીર અપના ચહેરા તીન મરતબા ધોયા. (બુખારી, મુસ્લીમ)

(૬) **કુલ્લી કરને ઔર નાક મેં પાની ચઢ્હાનેમેં મુબાલગા કરના :**

(પુરે મુંહ મેં પાની ઘુમાના ઔર નાક કે આખરી હીસ્સે તક પાની પહોંચાના)

એક હદીષમેં હૈ "ઔર નાકમેં પાની ચઢ્હાનેમેં મુબાલગા કીયા કરો, ઈલ્લા યે કે તુમ રોઝાદાર હો" (સુનને અરબાઅ)

(૭) **એક હી ચુલ્લુ સે કુલ્લી કરના ઔર નાક મેં પાની ચઢ્હાના :**

એક રિવાયત મેં હૈ કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને હથેલી મેં પાની ભરા ઔર એક હી ચુલ્લુ સે કુલ્લી કી ઔર નાકમેં પાની ચળ્હાયા. (બુખારી, મુસ્લીમ)

(૮) **કુલ્લી કે વક્ત મિસ્વાક કરના :**

રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કા ફરમાન હૈ કે "અગર મુજે ઉમ્મત કી મુશક્કત કા ખૌફ ન હોતા તો મેં ઉન્હે હર વુઝુ કે વક્ત મિસ્વાક કરને કા હુક્મ દેતા" (અહમદ, નિસાઈ)

(૯) **ચહેરા ધોતે હુએ ઘની દાઢી કા ખિલાલ કરના :**

એક હદીષમેં હૈ કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ વુઝુ કે દૌરાન અપની દાઢી કા ખિલાલ કીયા કરતે થે. (તીરમિઝી)

(૧૦) **મસ્નુન કૈફીયત કે મુતાબિક મસાહ કરના :**

રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ અપને દૌનો હાથો કો સર કે શુરૂ સે ગદ્દી તક લે જાતે, ફીર ઉન્હે ઉસી તરહ સર કે શુરૂ તક વાપસ લે આતે. (બુખારી, મુસ્લીમ)

યાદ રહે કે મસહ અગર મસ્નુન કૈફીયત કો છોડકર કીસી ઔર કૈફીયત સે કીયા જાયે તો ઉસસે સુન્નત પર અમલ નહી હોતા.

(૧૧) **હાથ પાંવ કી ઉંગલીયોં કા ખિલાલ કરના :**

હદીષ મેં હૈ કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા "મુકમ્મલ વુઝુ કીયા કરો ઔર ઉંગલીયોં કે દરમિયાન ખિલાલ કીયા કરો" (સુનને અરબાઅ)

(૧૨) **હાથ પાંવ ધોતે હુએ પહેલે દાંયે હાથ પાંવ કો ધોના :**

હદીષ મેં હૈ કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકો દાંઈ તરફ પસંદ થી, જુતા પહેનતે હુએ ઔર તહારત મેં. (બુખારી, મુસ્લીમ)

(૧૩) ચહેરા, હાથ, બાઝુ ઔર પાંવ કો એક સે ઝ્યાદા (તીન મરતબા) ધોના.

(૧૪) પાની બહાતે હુએ અઅ્ઝા એ વુઝુ કો મલના.

(૧૫) હસબે ઝરૂરત પાની ઈસ્તીમાલ કરના :

હદીષમેં હૈ કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ એક મુદ પાની સે વુઝુ કીયા કરતે થે. (બુખારી, મુસ્લીમ)

(૧૬) બાઝુ ઔર પાંવ ધોતે હુએ મુબાલગા કરના :

એક હદીષમેં હૈ કે હઝરત અબુ હુરૈરહ રઝી. જબ વુઝુ કરતે તો અપને બાઝુઓં કો કંધો તક ઔર અપને પાંવો કો પીંડલીઓ તક ધોતે, ઔર ફીર કહેતે મૈને રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમકો ઈસી તરહ વુઝુ કરતે હુએ દેખા થા. (મુસ્લીમ)

(૧૭) મુકમ્મલ વુઝુ કરના ઔર હર અઅઝા કો અચ્છી તરહ ધોના.

(૧૮) વુઝુ કે બાદ યે દુઆ પઢ્હના :

“અશહદુ અલ્લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ વહ-દહુ લા શરી-ક લહુ વ અશ્હદુ અન્ન મુહમ્મદન અબ્દુહુ વ રસુલુહુ”

તરજુમા : મૈં ગવાહી દેતા હું કે અલ્લાહ કે સિવા કોઈ મઅબુદે બરહક નહીં, વોહ અકેલા હૈ, ઉસકા કોઈ શરીક નહી, ઔર મેં ગવાહી દેતા હું કે મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ) ઉસકે બન્દે ઔર ઉસકે રસુલ હૈ.

ઈસ દુઆ કે પઢ્હને કી ફઝીલત યહ હૈ કે પઢ્હનેવાલે કે લીયે જન્નત કે આઠો દરવાઝે ખોલ દીયે જાતે હૈ. વોહ જીસમેં સે ચાહે જન્નતમેં દાખિલ હો જાએ. (મુસ્લીમ)

(૧૯) વુઝુ કે બાદ દો રકઅત નમાઝ અદા કરના :

રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકા ઈરશાદ હૈ “જો શખ્સ મેરે વુઝુ કી તરહ વુઝુ કરે, ફીર દો રકઅત નમાઝ ઈસ તરહ અદા કરે કે ઉસમેં દુન્યવી ખયાલાત સે બચા રહે તો ઉસકે પીછલે ગુનાહ માફ કર દીયે જાતે હૈ.”(બુખારી, મુસ્લીમ)

નોટ : મુસલમાન દિન ઔર રાતમેં કઈ મરતબા વુઝુ કરતા હૈ, ઔર અગર હર મરતબા વોહ ઈન મઝકુરહ સુન્નતો કા ખયાલ રખે તો યકીની તૌર પર બહુત ઝ્યાદા અજ્ર વ ષવાબ હાસીલ કર સકતા હૈ, ઈન સુન્નતોં કે મુતાબિક વુઝુ કરને સે કીતના ષવાબ મિલતા હૈ, ઈસકા અંદાઝા દરજે ઝૈલ દો હદીષો સે કીયા જા સકતા હૈ.

૧. "જો શખ્સ અચ્છી તરહ વુઝુ કરે, ઉસકે ગુનાહ ઉસકે જીસ્મ સે, હત્તા કે ઉસકે નાખુનો કે નીચે સે નીકલ જાતે હૈ" (મુસ્લીમ)

૨. "તુમમેં સે જો શખ્સ અચ્છી તરહ વુઝુ કરે, ફીર દો રકઅત નમાઝ પુરી તવજ્જો કે સાથ અદા કરે તો ઉસકે લીયે જન્નત વાજીબ હો જાતી હૈ ઔર ઉસકી મગફીરત કર દી જાતી હૈ"

(મુસ્લીમ)

મિસ્વાક

મુસલમાન કો દિન ઔર રાતમેં કઈ મરતબા મિસ્વાક કરના ચાહીયે, રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કા ઈરશાદ હૈ "અગર મુજે અપની ઉમ્મત કી મુશક્કત કા અંદેશા ન હોતા તો મૈં ઉન્હે હર નમાઝ કે વક્ત મિસ્વાક કરને કા હુક્મ દેતા"

(બુખારી, મુસ્લીમ)

ઔર દિન ઔર રાતમેં મજમુઈ તૌર પર બીસ સે ઝ્યાદા મરતબા મિસ્વાક કિયા જા સકતા હૈ, પાંચ નમાઝો કે વક્ત, ઉનસે પહેલે ઔર બાદ વાલી સુન્નતો કે વક્ત, ચાશતકી નમાઝ કે વક્ત, નમાઝે વિત્ર કે વક્ત, કીરાઅતે કુર્આન કે વક્ત, મુંહમેં બદબુ પૈદા હો જાને કે બાદ, નીંદ સે બેદાર હોને કે બાદ,
હર વુઝુ કે વક્ત, ઔર ઘરમેં દાખીલ હોતે વક્ત, ક્યું કી હઝરત આઈશા રઝી. કહેતી હૈ કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ઘર મેં દાખીલ હોને કે બાદ સબ સે પહેલે મિસ્વાક કીયા કરતે થે. (મુસ્લીમ) ઔર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકા ફરમાન

હે “મિસ્વાકસે મુંહ પાક હોતા હૈ ઔર અલ્લાહ કી રઝામંદી નસીબ હોતી હૈ” (અહમદ) ઔર જદીદ તીબ્બ મેં ભી યે બાત ષાબીત હો ચુકી હૈ કે મિસ્વાક દાંતો ઔર મસુઢો કે લીયે મુફીદ હોતા હૈ ક્યું કી ઉસમેં દરજે ઝૈલ મવાદ પાયે જાતે હૈ.

૧. જરાસીમ કો ખત્મ કરનેવાલે મવાદ.

૨. પાક કરનેવાલે મવાદ.

૩. દાંતો કો સાફ કરનેવાલે મવાદ.

૪. મુંહ મેં ખુશ્બુ પૈદા કરનેવાલે મવાદ.

જુતા પહેનને કી સુન્નતે

ઈરશાદે નબવી હૈ “તુમમેં સે કોઈ શખ્સ જબ જુતા પહેનને લગે તો સબસે પહેલે દાંયા પાંવ જુતેમેં ડાલે, ઔર જબ ઉતારને લગે તો સબસે પહેલે બાંયા પાંવ જુતે સે બાહર નિકાલે, ઔર યા તો દૌનો જુતો કો પહેને યા ફીર દૌનો કો ઉતાર દે” (મુસ્લીમ)

ઔર મુસલમાન દિન ઔર રાતમેં કઈ મરતબા જુતા પહેનતા ઔર ઉતારતા હૈ, મષલન મસ્જીદમેં જાતે હુએ ઔર ઉસસે નિકલતે હુએ, હમ્મામમેં જાતે હુએ ઔર ઉસસે બાહર આતે હુએ, ઔર કીસી કામ કે લીયે ઘર સે બાહર જાતે હુએ ઔર ઉસમેં વાપસ આતે હુએ, સો હર મરતબા ઉસે દરજે બાલા હદીષ મેં મઝકુરા સુન્નતો પર અમલ કરના ચાહીયે.

લિબાસ પહેનને કી સુન્નતે

જીન કામો કો તકરીબન સારે લોગ દિન ઔર રાત મેં કઈ મરતબા કરતે હૈ ઉનમેં સે એક લિબાસ પહેનના ઔર ઉતારના હૈ, લિબાસ કો ઉતારને ઔર પહનને કે કઈ મકાસીદ હો સકતે હૈ. મષલન ગુસ્લ કે લીયે લિબાસ ઉતારના ઔર ઉસકે બાદ પહેનના, નીંદ કે લીયે એક લિબાસ ઉતારના ઔર દુસરા પહેનના, બેદાર હોને કે બાદ નીંદ કા લિબાસ ઉતારના ઔર દુસરા લિબાસ ઝૈબે તન કરના, તો હર

મરતબા લિબાસ પહેનને ઔર ઉતારને કી મન્દરજા ઝૈલ સુન્નતો કા ખયાલ રખના ચાહીએ.

(૧) ‘‘બિસ્મિલ્લાહ’’ પળ્હના, ચાહે લિબાસ ઉતારના હો યા પહેનના હો, ઈમામ નવ્વી કા કહેના હૈ કે તમામ કામો મેં ‘‘બિસ્મિલ્લાહ’’ કા પળ્હના મુસ્તહબ હૈ.

(૨) રસુલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ જબ કોઈ ભી કપડા (કમીસ, ચાદર યા પઘડી વગૈરા) પહેનતે તો યે દુઆ પળ્હતે ‘‘અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્અલુ-ક મિન્ન ખૈરીહિ વ ખૈરી મા હુ-વ લહુ વ અઉઝુબિ-ક મિન શર્રીહિ વ શર્રી મા હુ-વ લહુ’’ (અબુદાવુદ, તિરમીઝી, અહમદ, ઈબ્નેમાજાને ઈસે સહીહ કહા હૈ ઔર હાકીમને કહા હૈ સહીહ અલા શર્તે મુસ્લીમ)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! મેં ઈસ (લિબાસ) કી ભલાઈ કા ઔર જીસકે લીયે યે હૈ ઉસ કી ભલાઈ કા તુજસે સવાલ કરતા હું, ઔર મેં ઈસકી બુરાઈ સે ઔર જીસકે લીયે યે હૈ ઉસકી બુરાઈ સે તેરી પનાહ ચાહતા હું’’

(૩) **લિબાસ પહેલે દાંઈ તરફ સે પહેને :**

ઈરશાદે નબવી હૈ ‘‘તુમ જબભી લિબાસ પહેનો, દાંઈ તરફ સે શુરૂ કીયા કરો’’ (તિરમીઝી, અબુદાવુદ, ઈબ્નેમાજા, ઈસ કી સનદ સહીહ હૈ)

(૪) ઔર લિબાસ ઉતારતે હુએ પહેલે બાંઈ તરફ સે ફીર દાંઈ તરફ સે ઉતારે.

ઘર મેં દાખીલ હોને ઔર ઉસસે નીકલને કી સુન્નતે

ઈમામ નવ્વી કા કહેના હૈ : ઘરમેં દાખીલ હોતે વક્ત ‘‘બિસ્મિલ્લાહ’’ કા પળ્હના, અલ્લાહ કા ઝીક્ર કરના ઔર ઘરવાલો કો સલામ કરના સુન્નત હૈ.

(૧) ઘરમેં દાખીલ હોતે વક્ત અલ્લાહ કા ઝીક્ર કરના :

ઈરશાદે નબવી હૈ "કોઈ શખ્સ ઘરમેં દાખીલ હોતે વક્ત ઔર ખાના ખાતે વક્ત અલ્લાહકા ઝીક્ર કરે તો શૈતાન (અપને સાથીઓ સે) કહેતા હૈ અબ તુમ ઈસ ઘરમેં ન રેહ સકતે હો ઔર ન તુમ્હારે લીયે યહાં પર ખાના હૈ" (મુસ્લીમ)

(૨) ઘરમેં દાખીલ હોને કી દુઆ પળ્હના :

"અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ-અલુ-ક ખૈરલ મવ્લજી વ ખૈરલ મખ્રજી બિસ્મિલ્લાહિ વ લજ્-ના વ બિસ્મિલ્લાહિ ખ-રજ્-ના વ અલલ્લાહિ રબ્બના તવક્કલના" (અબુદાવુદ)

તરજુમા : "અય અલ્લાહ ! મેં તુજ સે ઘર કે અંદર ઔર ઘર સે બાહર ખૈર કા સવાલ કરતા હું, અલ્લાહ કે નામ કે સાથ હમ દાખીલ હુએ, ઔર અલ્લાહ કે નામ કે સાથ હમ નિકલે, ઔર અપને પરવરદીગાર પર હમને તવક્કુલ (ભરોસા) કીયા" તો યે દુઆ પળ્હકર ગોયા કે મુસલમાન ઘર મેં દાખીલ હોતે હુએ ઔર ઉસસે નિકલતે હુએ હમેશા અલ્લાહ પર તવક્કુલ કા ઈઝહાર કરતા હૈ ઔર હરદમ ઉસસે અપના તઅલ્લુક મઝબુત બનાતા હૈ.

(૩) મિસ્વાક કરના :

ક્યું કે હજરત આઈશા રઝી. કા કહેના હૈ કે "રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ જબ ભી ઘર મેં દાખીલ હોતે તો સબસે પહેલે મિસ્વાક કરતે" (મુસ્લીમ)

(૪) ઘરવાલો કો સલામ કહેના :

ફરમાને ઈલાહી હૈ, તરજુમા : પસ જબ તુમ ઘરોમેં દાખીલ હોને લગો તો અપને ઘરવાલો કો સલામ કરો, (સલામ) અલ્લાહ તઆલા કી તરફસે નાઝીલ શુદા દુઆએ ખૈર હૈ જો બા બરકત ઔર પાકીઝા હૈ"

(સુરહ નૂર ૨૪ : ૬૧)

ઔર અગર મુસલમાન હર ફર્ઝ નમાઝ મસ્જીદ મેં અદા કરતા હો ઔર ઉસકે બાદ અપને ઘરમેં વાપસ આતા હો તો હર મરતબા અગર વોહ ઈન મઝકુરા સુન્નતો પર અમલ કરલે તો ગોયા દિન ઔર રાતમેં સીર્ફ ઘરમેં દાખીલ હોતે વક્ત વોહ બીસ સુન્નતો પર અમલ કરેગા.

(૫) ઘર સે નીકલને કી દુઆ :

"બિસ્મિલ્લાહિ તવક્કલ-તુ અલલ્લાહિ વલા હવ-લ વલા કુવ્વ-ત ઈલ્લા બિલ્લાહ" (અબુદાવુદ, તિરમીઝી)

તરજુમા : "અલ્લાહ કે નામ કે સાથ, મૈને અલ્લાહ પર ભરોસા કીયા, ઔર અલ્લાહ કી મદદ કે બગૈર ન કીસી ચીઝ સે બચને કી તાકત હૈ ન કુછ કરને કી"

ઈસ દુઆ કી ફઝીલત યે હૈ કે ઈન્સાન જબ યે દુઆ પળ્હ લેતા હૈ તો ઉસે કહા જાતા હૈ : તુઝે અલ્લાહ કાફી હૈ, ઔર તુઝે શર સે બચા લીયા ગયા હૈ, ઔર તેરી રાહનુમાઈ કર દી ગઈ હૈ.

(અબુદાવુદ, તિરમીઝી)

ચુનાન્ચે જબભી ઈન્સાન ઘર સે બાહર જાને લગે, ખ્વાહ નમાઝ પઢને કે લીયે, યા અપને કામ કે લીયે, યા ઘર કે કીસી કામ કે લીયે, તો હર મરતબા ઈસ દુઆ કો પળ્હલે તાકે મીન્દરજા બાલા ભલાઈયા ઉસે નસીબ હો.

મસ્જીદમેં જાને કી સુન્નતે

(૧) મસ્જીદ મેં જાનેકે લીયે જલ્દી કરના :

ઈરશાદે નબવી હૈ : તરજુમા "અગર લોગો કો માલુમ હો જાયે કે અઝાન ઔર પહેલી સફ મેં કિતના અજ હૈ, ફીર ઉસ કે લીયે ઉન્હે કુરા અંદાઝી કરની પડે તો વોહ કુરા અંદાઝી કર ગુઝરે, ઔર અગર ઉન્હે પતા ચલ જાયે કે નમાઝ કે લીયે જલ્દી જાને મેં કીતના ષવાબ હૈ તો વોહ એક દુસરે સે સબકત લે જાને કી કોશીશ કરે, ઔર અગર ઉન્હે ખબર લગ જાએ કે ઈશા ઔર ફજ કી નમાઝો મેં

કીતના અજ્ર વ ષવાબ હૈ તો વોહ હર હાલમેં ઉન નમાઝો કો અદા કરને કે લીયે આયે અગરચે ઉન્હે ઘુટનો કે બલ ક્યું ન આના પડે''

(બુખારી, મુસ્લીમ)

(૨) **મસ્જીદ કી તરફ જાને કી દુઆ પળ્હના :**

"અલ્લાહુમ્મજ અલ ફી કલ્બી નુરંવ વફી લીસાની નુરંવ વજઅલ્લી ફી સમ્ઈ નુરંવ વજ્ અલ ફી બ-સરી નુરંવ વજ્ અલ મિન ખલ્ફી નુરંવ વમિન અમામી નુરંવ વજ્ અલ મિન ફવ્કી નુરંવ વ મિન તહ્તી નુર, અલ્લાહુમ્મ અઅ્તીની નૂર'' (મુસ્લીમ)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! મેરે દિલમે, મેરી ઝુબાન મેં, મેરે કાનો મે, મેરી નઝર મે, મેરે પીછે, મેરે આગે, મેરે ઉપર ઔર મેરે નીચે નૂર કર દે, અય અલ્લાહ મુજે નૂર અતા ફરમા.

(૩) **સુકુન ઔર વકાર કે સાથ ચલના :**

ઈરશાદે નબવી હૈ : તરજુમા "જબ તુમ ઈકામત સુન લો તો નમાઝ કી તરફ જાઓ, ઔર તુમ પર સુકુન ઔર વકાર લાઝીમ હૈ'' (બુખારી, મુસ્લીમ)

સુકુન સે મુરાદ હૈ હરકાત મેં ઠેહરાવ પૈદા કરના ઔર બેહુદગી સે બચના, ઔર વકાર સે મુરાદ હૈ નઝર કો ઝુકાના, આવાઝ કો પસ્ત રખના, ઔર ઈધર-ઉધર ન દેખના.

(૪) **મસ્જીદ કી તરફ ચલકર જાના :**

ઔર ફુકહા ને લીખા હૈ કે મસ્જીદ કી તરફ જાતે હુએ છોટે છોટે ઔર કરીબ કરીબ કદમ ઉઠાને ચાહીયે, ઔર જલ્દી નહી કરની ચાહીયે તાકે ઝ્યાદા સે ઝ્યાદા નેકીયાં હાસીલ હો, ઈસકી દલીલ દરજે ઝૈલ હદીષ હૈ, રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : "ક્યા મૈ તુમ્હે વોહ ચીઝ ન બતાઉ જીસકે સાથ અલ્લાહ તઆલા ગુનાહો કો મીટાતા ઔર દરજાત કો બુલંદ કરતા હૈ ? સહાબા એ કિરામ રઝી. ને કહા : ક્યું નહી અય અલ્લાહ કે રસુલ ! તો આપ

સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને કઈ ચીઝે ઝીક્ર ફરમાઈ, ઉનમેં સે એક યે થી : મસ્જીદો કી તરફ ઝ્યાદા કદમ ઉઠાના.'' (મુસ્લીમ)

(૫) **મસ્જીદ મેં દાખીલ હોને કી દુઆ :**

''અઉઝુ બિલ્લાહિલ્ અઝીમ્, વ બિ વજ્હિહિલ્ કરીમ્, વ સુલ્તાનિહિલ્ કદીમ્, મિનશ્ શય્તાનિર્ રજીમ્. બિસ્મિલ્લાહિ વસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા રસૂલિલ્લાહ્, અલ્લાહુમ્મફ્તહ્ લી અબ્વાબ રહ્મતિક્'' (મુસ્લિમ)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! મેરે લીયે અપની રહમત કે દરવાઝે ખોલ દે.

(૬) **મસ્જીદ મેં દાખીલ હોતે વક્ત પહેલે દાંયા પાંવ અંદર રખના :** હઝરત અનસ રઝી. કહતે હૈ કી રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કી સુન્નતો મેં સે એક સુન્નત યે હૈ કે ''જબ મસ્જીદ મેં દાખીલ હોને લગો તો પહલે દાંયા પાંવ અંદર રખો, ઔર બાહર નીકલને લગો તો પહલે બાંયા પાંવ બાહર રખો''. (અલહાકીમ, સહીહ અલા શર્તે મુસ્લીમ)

(૭) **પહેલી સફ કે લીયે આગે બઢના :**

એક હદીષ મેં હૈ કે હુઝુર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા ''અગર તુમ લોગો કો માલુમ હો જાયે કે અઝાન ઔર પહેલી સફ મેં કીતના અજ્ર હૈ, ફીર ઉસકે લીયે ઉન્હે કુરા અંદાઝી કરની પડે તો વોહ કુરા અંદાઝી કર ગુઝરે'' (બુખારી, મુસ્લીમ)

(૮) **તહિય્યતુલ મસ્જીદ પઢના :**

ઈરશાદે નબવી હૈ ''તુમમેં સે કોઈ શખ્સ જબ મસ્જીદ મેં દાખીલ હો તો ઉસ વક્ત તક ન બેઠે જબ તક દો રકઅત નમાઝ અદા ન કરલે'' (બુખારી, મુસ્લીમ)

ઈમામ શાફઈ કા કહેના હૈ કે તહિય્યતુલ મસ્જીદ તમામ ઔકાત મેં, હત્તાકે મમનુઆ ઔકાત મેં ભી મશરુઅ હૈ. ઔર

હાફિઝ ઈબ્ને હજર કહેતે હૈ કે તમામ અહલે ફતવા કા ઈજમાઅ હૈ કે તહિય્યતુલ મસ્જીદ સુન્નત હે.

(૯) **મસ્જીદ સે નિકલને કી દુઆ પળ્હના :**

"બિસ્મિલ્લાહિ વસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા રસૂલિલ્લાહ્, અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્અલુ-ક મિન ફઝલિ-ક અલ્લાહુમ્-મઅસિમ્ની મિનશ્ શય્તાનિર્ રજીમ" (અબુદાઉદ)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! મે તુઝ સે તેરે ફઝ્લ કા સવાલ કરતા હું.

(૧૦) **મસ્જીદ સે નિકલતે હુએ પહેલે બાંયા પાંવ બાહર રખના :**

(ઈસ કી દલીલ પહેલે ગુઝર ચુકી હે)

તો યે હૈ મસ્જીદ કી સુન્નતે, ઔર યે બાત હર એક કો માલુમ હૈ કે દિન ઔર રાત મેં પાંચ નમાઝે ફર્ઝ હે, અગર મુસલમાન હર નમાઝ કે વક્ત મસ્જીદ કી ઈન દસ સુન્નતો પર અમલ કર લે તો વહ ઈસ તરહ પચાસ સુન્નતો પર અમલ કરને કા ષવાબ હાસીલ કર સકતા હૈ.

અઝાન કી સુન્નતે

અઝાન કી સુન્નતે પાંચ હૈ, જૈસા કે ઈમામ ઈબ્નુલ કય્યીમને ઝાદુલ મઆદ મેં ઝીક્ર કીયા હૈ, ઔર વહ યે હૈ

(૧) **અઝાન કા જવાબ દેના :**

ચુનાંચે સુનનેવાલા વહી અલ્ફાઝ કહે જો મુઅઝ્ઝીન કહે, સિવાય (હય્યઅલસ્સલાહ) ઔર (હય્યઅલલ ફલાહ) કે, ઈનકે જવાબ મેં (લા હવ્લ વલા કુવ્વ-ત ઈલ્લા બિલ્લાહ) કહેના હોગા. (બુખારી, મુસ્લીમ) ઔર ઈસ કી ફઝીલત યે હે કે ઈસસે પળ્હનેવાલે કે લીયે જન્નત વાજીબ હો જાતી હે, જૈસા કે સહીહ મુસ્લીમ મેં મૌજુદ હે.

(૨) અઝાન કે બાદ દુરૂદ શરીફ પળ્હના :

યાદ રહે કે સબસે અફઝલ દુરૂદ દુરૂદે ઈબ્રાહીમી હૈ જો કે નમાઝ મેં પળ્હા જાતા હૈ, ઈરશાદે નબવી હૈ "જબ તુમ મુઅઝ્ઝીન કો સુનો તો તુમ ભી ઉસી તરહ કહો જૈસે કે વોહ કહેતા હૈ, ફીર મુજ પર દુરૂદ પળ્હો, ક્યું કે જો શખ્સ મુજ પર એક મરતબા દુરૂદ ભેજતા હૈ અલ્લાહ તઆલા ઉસ પર દસ મરતબા રહેમતે ભેજતા હૈ (યા દસ મરતબા ઉસ કી તારીફ કરતા હૈ)" (મુસ્લીમ)

(૩) દુરૂદ શરીફ પળ્હને કે બાદ દરજે ઝૈલ દુઆ કા પળ્હના

"અલ્લાહુમ્મ રબ્બ હાઝીહિદ દઅ્વતિત તામ્મતી વસ્સલાતિલ કાઈમતી આતી મુહમદ નિલ-વસીલ-ત વલ ફઝીલ-ત વબ-અષ્હુ મકામમ મહમુદ નિલ્લઝી વ અત્તહુ" ઔર ઈસ દુઆ કે પળ્હને કા ફાયદા યે હૈ કી પળ્હનેવાલે કે લીયે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી શફાઅત વાજીબ હો જાતી હૈ. (બુખારી)

(૪) અઝાન કે બાદ ઈસ દુઆ કા પળ્હના

"અશહદુ અલ્લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહ વ અન્ન મુહમ્મદર રસુલુલ્લાહ, રઝીતુ બિલ્લાહી રબ્બંવ્ વબિલ ઈસ્લામી દીનંવ્ વબી મુહમ્મદીર રસુલા" ઔર ઈસ દુઆ કી ફઝીલત યે હૈ કે પળ્હનેવાલે કે ગુનાહ માફ કર દીયા જાતે હૈ. (મુસ્લીમ)

(૫) અઝાન કે બાદ કી દરજે બાલા દુઆએ પળ્હને કે બાદ અપને લીયે દુઆ કરના ઔર અલ્લાહ તઆલા સે ઉસકા ફઝ્લ તલબ કરનાઃ ક્યું કે યે કબુલીયત કા વક્ત હોતા હૈ, ઈરશાદે નબવી હૈ "મુઅઝ્ઝીન જીસ તરહ કહે, ઉસી તરહ કહા કરો, ફીર અલ્લાહ સે સવાલ કીયા કરો, વોહ તુમ્હે અતા કરેગા" (અબુદાવુદ, ઈબ્ને હિબ્બાનને ઈસે સહીહ ઔર હાફિઝ ઈબ્ને હજરને હસન કરાર દીયા હૈ)

દરજે બાલા પાંચો સુન્નતો પર અગર હર અઝાન કે વક્ત અમલ કીયા જાયે તો યું દિન ઔર રાત મેં અઝાન કી પચીસ સુન્નતો પર અમલ હો સકતા હૈ.

ઈકામત કી સુન્નતે

અઝાન કી પહેલી ચાર સુન્નતે ઈકામત કી સુન્નતે ભી હૈ જૈસા કે સઉદીયા કી દાયમી ફતવા કમિટીકા ફતવા હૈ, બીના બરીં દિન ઔર રાતમેં અગર હર ઈકામત કે વક્ત ઈન સુન્નતો પર ભી અમલ કર લીયા જાયે તો યું ઈકામત કી બીસ સુન્નતો પર અમલ કરકે અજરે અઝીમ હાસીલ કીયા જા સકતા હૈ!

ફાયદા ''સુન્નત યે હૈ કે ઈકામત સુનને વાલા ભી ઉસી તરહ કહે જીસ તરહ ઈકામત કહેનેવાલા કહેતા હૈ સિવાય (હય્યઅલસ્સલાહ) ઔર (હય્ય અલલ ફલાહ) કે, ઈનમેં (લા હવ્લ વલા કુવ્વ-ત ઈલ્લા બિલ્લાહ) કહેગા, ઔર (કદ-કામતીસ્સલાત) કે જવાબ મેં ભી (કદ-કામતીસ્સલાત) હી કહેગા, ન કે (અકા મલ્લાહુ વ વઅ્દ મહા), ક્યું કી ઈસ બારેમેં જો હદીષ ઝીક્ર કી જાતી હૈ વહ ઝઈફ હૈ. (સઉદીયા કી ફતવા કમિટી)

સુતરા કે સામને નમાઝ પળ્હના

ઈરશાદે નબવી હૈ ''તુમમે સે કોઈ શખ્સ જબ નમાઝ પળ્હના ચાહે તો સુતરા કી તરફ પળ્હે, ઔર ઉસકે કરીબ હો જાયે, ઔર અપને ઔર ઉસકે દરમીયાન કીસી કો ગુઝરને ન દે'' (અબુદાવુદ, ઈબ્નેમાજા, સહીહ ઈબ્ને ખુઝૈમા) યે હદીષ ઈસ બાતકી દલીલ હૈ કે હર નમાઝ સુતરા રખકર પળ્હી જાયે, ખ્વાહ નમાઝી મસ્જીદ મેં હો યા ઘરમેં, મર્દ હો યા ઔરત, જબ કી કઈ નમાઝી ઈસ સુન્નત પર અમલ ન કરકે અપને આપ કો ઈસ કે અજ્ર સે મહેરૂમ કર લેતે હૈ, હાલાંકી યે સુન્નત ભી ઉન સુન્નતો મેં સે હૈ જીન પર દિન ઔર રાતમેં કઈ મરતબા અમલ હો સકતા હૈ, ચુનાન્ચે ફરાઈઝ સે પહેલે ઔર બાદકી સુન્નતે, તહીય્યતુલ મસ્જીદ, નમાઝે વિત્ર, નમાઝે ચાશ્ત, ઔર ફર્ઝ નમાઝે

સુતરા કે સામને પળ્હકર ઈન્સાન કો એક હી સુન્નત પર બાર બાર અમલ કરકે બહોત ઝ્યાદા અજ્ર વ ષવાબ મીલ સકતા હૈ, યાદ રહે કે ફર્ઝ નમાઝે અગર ઈમામ કે પીછે પળ્હી જાયે તો ઈમામ કા સુતરા મુક્તદીયો કે લીયે કાફી હોતા હૈ.

સુતરા કે ચન્દ મસાઈલ

(૧) સુતરા હર ઉસ ચીઝ કો કહેતે હૈ જીસે નમાઝી કીબ્લાકી સીમ્ત અપને સામને કરલે, મષલન દિવાર, સુતુન, અસા (લકત) કુરસી વગૈરા.

(૨) સુતરા કી ચૌડાઈકી કોઈ હદ મુકર્રર નહી અલબત્તા લંબાઈ (ઉંચાઈ) કમ અઝ કમ એક બાલીશ્ત જરૂર હોની ચાહીયે.

(૩) નમાઝી કે કદમો ઔર સુતરા કે દરમીયાન તકરીબન તીન હાથ કા ફાસલા હોના ચાહીયે.

(૪) સુતરા ઈમામ ઔર મુનફરીદ દોનો કે લીયે મશરુઅ હૈ, નમાઝ ખ્વાહ ફર્ઝ હો યા નફીલ.

(૫) ઈમામ કા સુતરા મુક્તદીયોં કા સુતરા ભી હોતા હૈ, લીહાઝા ઝરૂરત કે વક્ત મુક્તદીયો કે સામને સે ગુઝરના જાઈઝ હૈ.

સુતરા કે ફવાઈદ

(૧) અગર સુતરા મૌજુદ હો તો નમાઝી કી નઝર એક જગહ પર ટીકી રહેતી હૈ ઔર ઉસસે નમાઝ મેં ખુશુઅ પૈદા હોતા હૈ, ઔર અગર સુતરા ન હો તો નઝર ઈધર ઉધર જાતી હૈ ઔર નમાઝી કી સોચ ઈન્તીશાર કા શીકાર હો જાતી હૈ.

(૨) અગર સુતરા મૌજુદ હો તો ગુઝરનેવાલો કે લીયે આસાની હો જાતી હૈ વરના અગર સુતરા ન હો તો નમાઝી ઉનકે લીયે રૂકાવટ બના રહેતા હૈ.

દિન ઔર રાત કી નફીલ નમાઝે

(૧) ફરાઈઝસે પહલે ઔર બાદ કી સુન્નત નમાઝ :

ઈરશાદે નબવી હૈ "કોઈ ભી મુસલમાન બન્દા જબ હર દિન મે બારહ રકઅત નમાઝે નફીલ અલ્લાહકી રઝા કે લીયે પળ્હતા હૈ તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકે લીયે જન્નત મેં એક ઘર બના દેતા હૈ." (મુસ્લીમ) ઔર યે બારહ રકઅત દરજે ઝૈલ હૈઃ

ચાર ઝુહર સે પહલે ઔર દો ઉસકે બાદ, દો મગરીબ કે બાદ, દો ઈશા કે બાદ, ઔર દો ફજર સે પહલે.

મેરે મુસલમાન ભાઈ ! ક્યા આપ કો જન્નતકા ઘર પસંદ નહી ? અગર હૈ તો નબીએ અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કી મઝકુરા વસીયત પર અમલ કરે ઔર દિન ઔર રાતમેં બારહ રકઅત નમાઝ પળ્હા કરે.

(૨) ચાશ્ત કી નમાઝ :

જીસકા એક બહોત બડા ફાયદા યે હોતા હૈ કે યે (૩૬૦) સદકો કે બરાબર હોતી હૈ, જૈસા કે રસુલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કા ઈરશાદે ગીરામી હૈ "તુમમેં સે હર શખ્સ કે હર જોડ પર હર દિન સદકા કરના ઝરૂરી હૈ, તો હર સુબ્હાનલ્લાહ સદકા હોતા હૈ, ઔર હર "અલ્હમ્દુ લિલ્લાહ" સદકા હોતા હૈ, ઔર હર લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ સદકા હોતા હૈ, ઔર હર અલ્લાહુ અકબર સદકા હોતા હૈ ઔર નેકી કા હર હુક્મ સદકા હોતા હૈ, ઔર બુરાઈસે રોકના સદકા હોતા હૈ, ઔર ઈન સબ સે ચાશ્ત કી દો રકઅત કાફી હો જાતી હૈ." (મુસ્લીમ)

ઔર યે બાત માલુમ હૈ કે ઈન્સાન કે જીસ્મમેં (૩૬૦) જોડ હોતે હૈ, તો હર જોડ કી તરફ સે હર રોઝ કમ અઝ કમ એક સદકા શુકરાના કે તૌર પર કરના ઝરૂરી હોતા હૈ, ઔર મઝકુરા હદીષ કે

મુતાબીક અગર ચાશ્ત કી દો રકઅત અદા કરલી જાએ તો (૩૬૦) જોડો કી તરફ સે સદકા અદા હો જાતા હૈ.

ઔર હઝરત અબુ હુરૈરાહ રઝી. કહેતે હૈ કે "મુજે મેરે ખલીલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને તીન બાતો કી વસીયત ફરમાઈ થી એક યે કે મૈ હર માહ મેં તીન રોઝે રખુ, ઔર દુસરી યે કે ચાશ્ત કી દો રકઅત પળ્હુ, ઔર તીસરી યે કે વિત્ર સોનેસે પહલે પળ્હા કરૂ."

(બુખારી, મુસ્લીમ)

યાદ રહે કે ચાશ્ત કા વક્ત તુલુએ શમ્સ કે પંદરાહ મિનટ બાદ શુરૂ હોતા હૈ ઔર અઝાને ઝુહર સે પંદરાહ મિનટ પહલે તક જારી રહેતા હૈ ઔર ઉસકા અફઝલ વક્ત વોહ હૈ જબ સુરજ કી હરારત તેઝ હો, ઔર ઉસકી કમ અઝ કમ રકઅત દો ઔર ઝ્યાદા સે ઝ્યાદા આઠ હૈ.

(૩) **અસર સે પહેલે ચાર રકઅત,** ઈરશાદે નબવી હૈ "ઉસ શખ્સ પર અલ્લાહ કી રહમત હો જો અસર સે પહેલે ચાર રકઅત પળ્હે."

(અબુદાવુદ, તિરમીઝી)

(૪) **મગરીબ સે પહેલે દો રકઅત,** ઈરશાદે નબવી હૈ "મગરીબ સે પહેલે નમાઝ પળ્હા કરો" આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને તીન બાર ફરમાયા ઔર તીસરી બાર ઈસ કે સાથ યે ભી ફરમાયા "જીસકા જી ચાહે." (બુખારી)

(૫) **ઈશા સે પહેલે દો રકઅત,** ઈરશાદે નબવી હૈ "હર દો અઝાનો કે દરમીયાન નમાઝ હોતી હૈ" આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને તીન બાર ફરમાયા ઔર તીસરી મરતબા ઈસકે સાથ યે ભી ફરમાયા "જીસકા જી ચાહે" (બુખારી, મુસ્લીમ) ઈમામ નવ્વી કા કહેના હૈ કે દો અઝાનો સે મુરાદ અઝાન ઔર ઈકામત હૈ.

નવાફીલ કી અદાયગી ઘરમેં

(૧) ઈરશાદે નબવી હૈ "બન્દે કી બેહતરીન નમાઝ વોહ હૈ જીસે વોહ ઘરમેં અદા કરે, સિવાય ફર્ઝ નમાઝ કે" (બુખારી, મુસ્લીમ)

(૨) નીઝ ફરમાયા ‘‘કીસી શખ્સ કી એક નફીલ નમાઝ, જીસે વોહ ઐસી જગહ પર અદા કરે જહાં ઉસે લોગ ન દેખ સકતે હો, ઉન પચ્ચીસ નમાઝો કે બરાબર હૈ જીન્હે વહ લોગો કે સામને અદા કરે’’

(અબુ યઅ્લા અલબાનીને ઈસે સહીહ કહા હૈ)

(૩) ઈસી તરહ આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકા ફરમાન હૈ ‘‘ઈન્સાન જો નમાઝ ઘરમેં અદા કરે ઉસકી ફઝીલત લોગો કે સામને પળ્હી ગઈ નમાઝ પર ઐસી હોતી હૈ જૈસે ફર્ઝ નમાઝ કો નફીલ પર’’

(તબરાની, અલબાનીને ઈસે હસન કહા હૈ)

મઝકુરા બાલા અહાદીષ કી બીના પર નફીવ નમાઝો કો ઘરમેં પળ્હના ચાહીયે, ચાહે વોહ ફરાઈઝ કી સુન્નતે હો યા ચાશ્ત કી નમાઝ હો, યા નમાઝે વિત્ર હો યા કોઈ ઔર નફીલ નમાઝ હો, તાકે ઝ્યાદા સે ઝ્યાદા ષવાબ હાસીલ હો સકે. ઘરમેં નવાફીલ કી અદાયગી સે દરજે ઝૈલ ફવાઈદ હાસીલ હોતે હૈ.

(૧) ઈસસે નમાઝ મેં ખુશુઅ ઝ્યાદા હોતા હૈ ઔર ઈન્સાન રિયાકારી સે બરી રહેતા હૈ.

(૨) ઘરમેં નમાઝ પળ્હને સે ઘર સે શૈતાન નિકલ જાતા હૈ, ઔર ઉસમે અલ્લાહ કી રહમત કા નુઝુલ હોતા હૈ.

(૩) નવાફીલ કો ઘરમેં અદા કરને સે ઉસકા ષવાબ કઈ ગુના બઢ જાતા હૈ, જૈસા કે ફર્ઝ નમાઝ કા ષવાબ મસ્જીદમેં અદા કરને સે કઈ ગુના ઝ્યાદા હો જાતા હૈ.

કયામુલ લય્લ કી સુન્નતે

ઈરશાદે નબવી હૈ ‘‘રમઝાન કે બાદ મુહર્રમ કે રોઝે સબસે અફઝલ રોઝે હોતે હૈ જો કે અલ્લાહકા મહીના હૈ, ઔર ફર્ઝ નમાઝ કે બાદ રાત કે નવાફીલ સબસે અફઝલ નમાઝ હોતી હૈ.’’

(મુસ્લીમ)

(૧) રાત કી નફ્લ નમાઝ કી સબસે અફઝલ તઅ્દાદ ગ્યારહ યા તેરા રકઅત હૈ બશર્ત યે કે ઉનમે કયામ લંબા હો, એક હદીષ મેં હૈ કે રસુલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ રાત કો ગ્યારહ રકઅત પળ્હતે થે ઔર દુસરી હદીષ મેં હૈ કે તેરા રકઅત પળ્હતે થે. (યે દૌનો હદીષે બુખારી મેં હૈ)

(૨) કોઈ ઈન્સાન જબ રાત કી નફીલ નમાઝ કે લીયે બેદાર હો તો ઉસકે લીયે મિસ્વાક કરના ઔર સુરહ આલે ઈમરાન કી આયાત (ઈન્ન ફી ખલ્કીસ-સમાવાતિ વલ અરઝી વખ્તીલાફિલ્લય્લી વન્નહારી લ-આયાતીલ લી ઉલિલ અલ્બાબ સે લેકર સૂરઃ કી આખીર તક) પળ્હના મસ્નુન હૈ.

(૩) ઔર દરજે ઝૈલ દુઆ પળ્હના ભી આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સે ષાબીત હૈ ‘‘અલ્લાહુમ્મ લકલ હમ્દુ અન્ત કય્યીમુસ-સમાવાતિ વલ અરઝિ વ મન ફી હિન્ન વ લકલ હમ્દુ અન્ત નુરુસ-સમાવાતી વલ અરઝિ વ મન ફી હિન્ન વ લકલ હમ્દુ અન્ત માલિકુસ-સમાવાતિ વલ અરઝિ વ લકલ હમ્દુ અન્તલ હક્ક વ વઅદુ-કલ હક્કુ વ લી કાઉ-ક હક્કુન વ કવ્લુ-ક હક્કુન વલ જન્નતુ હક્કુવં વન્નારૂ હક્કુવ વન નબીય્યુ-ન હક્ક.’’

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! તમામ તારીફે તેરે લીયે હૈ, તુ હી આસમાનો ઔર ઝમીન ઔર જો કુછ ઈનમે હૈ સબકો કાઈમ રખનેવાલા હૈ, ઔર તમામ તારીફે તેરે લીયે હૈ, તુ હી આસમાનો ઔર ઝમીન ઔર જો કુછ ઈનમે હૈ સબકા નૂર હૈ, ઔર તમામ તારીફે તેરે લીયે હૈ, તુ હી આસમાનો ઔર ઝમીન કા બાદશાહ હૈ, ઔર તમામ તારીફે તેરે લીયે હૈ, તુ બરહક હૈ ઔર તેરા વાદા, તેરી મુલાકાત, તેરા ફરમાન, જન્નત વ દોઝખ બરહક હૈ ઔર તમામ નબી બરહક હૈ.

(૪) રાત કી નફીલ નમાઝ કી સુન્નતો મેં સે એક સુન્નત યે ભી હે કે ઉસકા આગાઝ દો હલકી ફુલ્કી રકઅત સે કીયા જાયે :

ઈરશાદે નબવી હે "તુમમે સે કોઈ શખ્સ જબ રાત કે કયામ કે લીયે ખડા હો તો દો હલકી ફુલ્કી રકઅત સે નમાઝ કા ઈફતીતાહ કરે." (મુસ્લીમ)

(૫) રાત કી નફીલ નમાઝ કા ઈફ્તીતાહ દરજે ઝૈલ દુઆ સે કરના રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સે ષાબીત હૈ :

"અલ્લાહુમ્મ રબ્બ જીબ્રી-લ વ મીકા-ઈ-લ વ ઈસરાફી-લ ફાતિરીસ-સમાવાતિ વલ અરઝિ આલિમલ-ગય્બી વશ-શહાદતિ અન્ત તહ્કુમુ બય્ન ઈબાદિ-ક ફીમા કાનુ ફિહી યખ્તલીફુ-ન ઈહદીની લીમખ-તુલી-ફ ફિહી મિનલ-હક્કી બી ઈઝની-ક ઈન્ન-ક તહદી મન-તશાઉ ઈલા સિરતિમ-મુસ્તકીમ" (મુસ્લીમ)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! અય જીબ્રીલ, મીકાઈલ, ઔર ઈસરાફીલ કે રબ ! અય આસમાનો ઔર ઝમીન કો પૈદા કરનેવાલે ! અય ગૈબ ઔર હાઝીર કો જાનનેવાલે ! તુ અપને બંદોકે દરમીયાન પૈદા હોનેવાલે ઈખ્તીલાફ મેં ફૈસલા કરતા હૈ, મુજે અપને હુક્મ સે ઉન ઈખ્તીલાફી બાતો મેં હક્ક કી તરફ હીદાયત દે, બેશક તુ હી, જીસકી તુ ચાહે સીરાતે મુસ્તકીમ કી તરફ રહનુમાઈ કરનેવાલા હૈ.

(૬) રાત કી નફીલ નમાઝ કો લંબા કરના સુન્નત હૈ :

રસૂલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સે સવાલ કિયા ગયા કે કૌન સી નમાઝ અફઝલ હૈ ? તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા "જીસમે લંબા કયામ કિયા જાયે" (મુસ્લીમ)

(૭) નફીલ નમાઝ મેં કીરાઅતે કુરઆન કે દૌરાન આયાતે અઝાબ કો પળ્હતે હુએ અલ્લાહકી પનાહ તલબ કરના :

(મષલન યું કહેના ‘‘અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અઉઝુબિ-ક મિન અઝાબિક’’), ઔર આયાતે રહમત કો પળ્હતે હુએ અલ્લાહકી રહમત કા સવાલ કરના (મષલન યું કહેના ‘‘અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ-અલુ-ક મિન ફઝ્લિક’’), ઔર જીન આયાત મેં અલ્લાહ કી પાકીઝગી બયાન કી ગઈ હો ઉનકો પળ્હતે હુએ (સુબ્હાનલ્લાહ) કહેના સુન્નત હૈ.

કયામુલ-લય્લ કે લીયે મુઆવીન અસ્બાબ

દુઆ કરના, રાત કો જલ્દી સોના, દોપહર કો કયલુલા કરના, ગુનાહો સે પરહેઝ કરના ઔર નફસ કે ખિલાફ જીહાદ કરના.

વિત્ર કી સુન્નતે

(૧) તીન વિત્ર પળ્હનેવાલે શખ્સ કે લીયે પહેલી રકઅત મેં સુરહ ફાતીહા કે બાદ સુરહ અઅ્લા, દુસરી મેં સુરહ કાફીરુન ઔર તીસરી મેં સુરહ ઈખ્લાસ પળ્હના મુસ્નુન હૈ.

(તિરમીઝી, અબુદાવુદ, ઈબ્નેમાજા)

(૨) નમાઝે વિત્ર સે સલામ ફેરનેકે બાદ તીન મરતબા (સુબ્હાનલ મલિકિલ કુદુસ) પળ્હના ઔર તીસરી મરતબા ઈસ દુઆ કે સાથ (રબ્બીલ-મલાઈ-કતી વર-રુહ) કા ઉંચી આવાઝ મેં પળ્હના ભી સુન્નત હૈ. (અબુદાવુદ, નિસાઈ, દારકુતની......)

સુન્નતે ફજર કી સુન્નતે

(૧) ફજર કી સુન્નતો કો હલકા ફુલકા (મુખ્તસર) પળ્હના :

રાત કી નફલ નમાઝ કા ઈફતીતાહ દરજે ઝૈલ દુઆ સે હઝરત આઈશા રઝી. કહેતી હૈ ‘‘રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ફજર કી અઝાન ઔર ઈકામત કે દરમીયાન દો મુખ્તસર રકઅત પળ્હા કરતે થે’’ (બુખારી વ મુસ્લીમ)

(૨) પહલી રકઅતમેં ફાતીહા કે બાદ સુરહ બકરહ કી આયત ૧૩૬ ઔર દુસરી મેં સુરહ આલે ઈમરાન કી આયત ૬૪ કા પળ્હના મસ્નુન હૈ. (મુસ્લીમ) ઔર એક રીવાયત મેં પહલી રકઅતમેં ફાતેહા કે બાદ
સૂરઃ અલકાફીરુન ઔર દુસરી મેં સૂરઃ અલ ઈખલાસ કો ઝીક્ર કીયા ગયા હૈ. (મુસ્લીમ)

(૩) **સુન્નતો કે બાદ થોડી દેર કે લીયે દાંયે પહેલુ પર લેટના** : એક હદીષ મેં હૈ કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ફજર કી દો સુન્નતે પળ્હને કે બાદ અપને દાંયે પહેલુ પર લેટ જાયા કરતે થે. (બુખારી)

સો જો શખ્સ ઘર મેં ફજર કી સુન્નતે અદા કરે વોહ ઈસ સુન્નતકે અજ વ ષવાબ કો હાસીલ કરનેકી ખાતીર અપને દાંયે પહેલુ પર લેટ જાયે ફીર થોડી દેર કે બાદ મસ્જીદ મેં ચલા જાએ.

નમાઝે ફજર કે બાદ મસ્જીદમેં બેઠે રહેના

રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ નમાઝે ફજર કે બાદ ઉસ વક્ત તક અપની જગહ પર બૈઠે રહેતે જબ તક સુરજ તુલુઅ હોકર બુલંદ ન હો જાતા. (મુસ્લીમ)

ઔર ઈસ કી ફઝીલત જૈસા કી સહીહ હદીષ મેં મૌજુદ યે હૈ કી નમાઝ કે બાદ અલ્લાહ તઆલા મસ્જીદ હી મેં બૈઠે રહેનાવાલો કે લીયે ફરીશ્તો કો મુકર્રર કર દેતા હૈ જો ઉનકી મગફીરત કે લીયે દુઆ કરતે રહેતે હૈ. (બુખારી)

નમાઝ કે દૌરાન કૌલી (ઝુબાની) સુન્નતે

(૧) તકબીરે તહરીમા કે બાદ દુઆએ સના કા પળ્હના

★ અલ્લાહુમ્મ બાઈદ-બય્ની વ બય્ન ખતાયા-ય કમા બાઅત્ત બય્નલ મશરિકિ વલ મગરિબિ, અલ્લાહુમ્મ નક્કીની મિનલ ખતાયા કમા યુનક્કસ ષવ્બુલ અબ્યઝુ મિનદ-દ-નસી, અલ્લાહુમ્મગ-સીલ ખતાયા-ય બિલ-માઈ-વસ્સલજી વલ-બરદ. (બુખારી, મુસ્લીમ)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! મેરે ઔર મેરી ગલતીયોં કે દરમીયાન ઈતની દુરી કરદે જીતની દુરી તુને મશરીક વ મગરીબ કે દરમીયાન કરદી હે, અય અલ્લાહ ! મુજે મેરે ગુનાહો સે ઈસ તરહ સાફ કરદે જીસ તરહ સફેદ કપડા મૈલ સે સાફ કીયા જાતા હે, અય અલ્લાહ ! મુજસે મેરી કોતાહીયોં કો બર્ફ, પાની ઔર ઔલો કે સાથ ધો દે.

યાદ રહે કે તકબીરે તહરીમા કે બાદ ઈસ્તીફતાહ કી કુછ ઔર દુઆએ ભી રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સે ષાબીત હે, ઉનમેં સે જો દુઆ આપ ચાહે પઢ્હ સકતે હૈ.

(૨) કીરાઅત સે પહેલે (અઉઝુબિલ્લાહિ મિનશ-શયતાનિર રજીમ) પઢ્હના.

(૩) ફીર (બિસ્મિલ્લાહિર રહમાનિર રહીમ) પઢ્હના.

(૪) સૂરઃ ફાતિહા પઢ્હને કે બાદ (આમીન) કહેના.

(૫) આમીન કહેને કે બાદ ઝુહર, અસર, મગરિબ ઔર ઈશા કી પહેલી દો રકઅતોમેં ઔર ફજર, જુમ્આ ઔર હર નફલ નમાઝ કી દૌનો રકઅત મેં કિસી ઔર સુરહ કી કિરાઅત કરના, યાદ રહે કે મુક્તદી સીર્ફ સીર્રી નમાઝો મેં સૂરઃ ફાતિહા કે બાદ કીસી દુસરી સુરત કી કીરાઅત કર સકતા હૈ, ઝહરી નમાઝો મેં સિર્ફ સૂરઃ ફાતિહા પઢ્હના હૈ. દુસરી સુરત ન પઢ્હે.

(૬) રુકુઅ વ સુજુદ મેં તસ્બીહાત યાની (સુબ્હા-ન રબ્બિયલ અઝીમ) ઔર (સુબ્હા-ન રબ્બિયલ અઅ્લા) કા એક સે ઝ્યાદા મરતબા પઢ્હના ઔર નમાઝી કો સિર્ફ ઈન્હી તસ્બીહાત પર ઈક્તીફા નહી કરના ચાહીયે બલ્કે ઉસે ઈનકે અલાવા દુસરી દુઆએ ભી પઢ્હની ચાહીયે જોકે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સે ષાબીત હે, ખાસ તૌર પર સજદે મેં ક્યું કી આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કા ઈરશાદે ગીરામી હે "બન્દા અપને રબ કે સબસે ઝ્યાદા કરીબ સજદે કી હાલત મેં હોતા હે લીહાઝા કષરત સે દુઆ કિયા કરો" (મુસ્લીમ)

(૭) **રુકુઅ સે સર ઉઠાને કે બાદ :** (રબ્બના વ લ-કલ હમ્દ) કહેના.

(૮) દો સજદો કે દરમિયાન (રબ્બિગ ફિર-લી, રબ્બિગ ફિર-લી) પઢ્હના.

(૯) આખરી તશહ્હુદ મેં સલામ ફેરને સે પહેલે યે દુઆ પઢ્હના "અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અઉઝુબિ-ક મિન અઝાબી જહન્ન-મ વ-મિન અઝાબિલ કબ્રી વ-મિન ફિત્નતિલ મહયાય વ-મમાતી વ-મિન ફિત્નતિલ મસીહીદ-દજ્જાલ" (બુખારી, મુસ્લીમ)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! મે અઝાબે જહન્નમ, અઝાબે કબ્ર, ઝીન્દગી ઔર મૌત કે ફિત્ને ઔર મસીહ દજ્જાલ કે ફિત્ને સે તેરી પનાહ મેં આતા હું.

નોટ : નમાઝ કી મઝકુરા કૌલી સુન્નતો મેં સે બેશતર સુન્નતે ઐસી હૈ જીન પર હર રકઅત મેં અમલ કીયા જા સકતા હૈ, ચાહે નમાઝ ફર્ઝ હો યા નફલ, ઔર અગર ફર્ઝ ઔર નફલ નમાઝો કી હર રકઅત કી મઝકુરા સુન્નતો કો જમા કર લીયા જાયે તો આપ અન્દાઝા કર સકતે હૈ કે દિન ઔર રાતમેં કિતની ઝ્યાદા સુન્નતો કા ષવાબ હાસીલ કીયા જા સકતા હૈ.

નમાઝ કી અમલી સુન્નતે

(૧) તકબીરે તહરીમા કહતે વક્ત રફઉલ યદૈન કરના. (બુખારી)

(૨) રુકુઅ મેં જાતે હુએ રફઉલ યદૈન કરના. (બુખારી)

(૩) રુકુઅ સે ઉઠ કર રફઉલ યદૈન કરના. (બુખારી)

(૪) દો તશહ્હુદ વાલી નમાઝ મેં તીસરી રકઅત કે લીયે ખડા હોકર રફઉલ યદૈન કરના. (બુખારી)

(૫) રફઉલ યદૈન કરતે હુએ ઉંગલીયો કો મીલાકર રખના.

(૬) રફઉલ યદૈન કરતે હુએ ઉંગલીયો ઔર હથેલીયો કો કિબ્લા કી સિમ્ત સીધા રખના.

(૭) રફઉલ યદૈન કરતે હુએ હાથો કો કંધો કે બરાબર યા કાનો કી લૌ તક ઉઠાના. (બુખારી)
(૮) દૌનો હાથો કો સીને પર ઈસ તરહ રખના કે દાંયા હાથ બાંયે હાથ કે ઉપર હો, યા દાંયે હાથ સે બાંયે હાથ કી કલાઈ કો પકડા હુઆ હો. (સહીહ ઈબ્ને ખુજેમહ)
(૯) દૌરાને કયામ જાયે સજદા (સજદે કી જગહ) પર દેખતે રહેના.
(૧૦) હાલતે કયામમેં દૌનો પાંવો કે દરમિયાન મુનાસીબ ફાસલા રખના.
(૧૧) કુરઆન કો તરતીલ કે સાથ પળ્હના ઔર દૌરાને કિરાઅત ઉસમેં તદબ્બુર કરના.

રુકુઅ કી સુન્નતે

(૧) દૌનો ઘુટનો કો અપને હાથો સે ઈસ તરહ પકડના કે ઉંગલીયા ખુલી હો.
(૨) હાલતે રુકુઅ મેં પીઠ કો સીધા રખના.
(૩) અપને સર કો પીઠ કે બરાબર રખના, સર પીઠ સે ઉપર હો ન નીચે.
(૪) અપને બાઝુઓ કો અપને પહેલુઓ સે દુર રખના.

સજદે કી સુન્નતે

(૧) અપને બાઝુઓ કો અપને પહેલુઓ સે દુર રખના.
(૨) ઔર અપને પેટ કો રાનો સે અલગ રખના.
(૩) ઔર અપની રાનો કો અપની પીંડલીઓ સે જુદા રખના.
(૪) સજદે કી હાલતમેં અપને ઘુટનો કે દરમિયાન ફાસલા રખના.
(૫) અપને પાંવો કો ખડા રખના.
(૬) પાંવો કી ઉંગલીઓ કો ઝમીન પર કિબ્લા રૂખ રખના.
(૭) પાંવો કો મીલાકર રખના.

(૮) અપને હાથો કો કંધો યા કાનો કે બરાબર રખના.

(૯) હાથો કો ખુલા રખના.

(૧૦) હાથો કી ઉંગલીઓ કો મીલાકર રખના.

(૧૧) હાથો કી ઉંગલીઓ કા રૂખ કિબ્લાકી સિમ્ત રખના.

દો સજદો કે દરમિયાન જલ્સા કી સુન્નતે

(૧) ઈસ જલ્સા કી દો કેફીયતે હે.

(૧) યે કે દૌનો પાંવો કો ખડા કર કે એડીઓ પર બૈઠના.

(૨) યે કે દાંયે પાંવ કો ખડા રખના ઔર બાંયે પાંવ કો બીછાકર ઉસ પર બૈઠના.

(૨) ઈસ જલ્સે મેં તવાલત (લંબા) કરના, ક્યું કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ઈસ મેં ઈસ કદર તવાલત લંબા કરતે કે, યે સમજા જાતા કે શાયદ આપ ભુલ ગયે હે.

નોટ : યાદ રહે કે પહેલી ઔર તીસરી રકઅત મેં દુસરે સજદે કે બાદ દુસરી ઔર ચૌથી રકઅત કે લીયે ઉઠને સે પહેલે ભી એક જલ્સા મસ્નુન હે, જીસે જલ્સ-એ-ઈસ્તીરાહત કહા જાતા હે, ઈસ જલ્સે કી કોઈ દુઆ નહી.

આખરી તશહ્હુદ કી સુન્નતે

(૧) આખરી તશહ્હુદ મેં બૈઠને કી તીન કૈફિયાત હે.

(૧) યે કે દાંયા પાંવ ખડા કરકે બાંયે પાંવ કો દાંયી પીંડલી કે નીચે કરલે ઔર ઝમીન પર બૈઠ જાએ.

(૨) દુસરી કૈફિયત પહેલી કૈફિયત કી તરહ હે લેકીન દૌનો મેં ફર્ક સિર્ફ ઈતના હે કે દાંયા પાંવ ખડા કરને કી બજાય ઉસે ભી બાંયે પાંવ કી તરહ બીછાલે.

(૩) યે કે દાંયા પાંવ ખડા કરલે ઔર બાંયા પાંવ દાંયી પીંડલી ઔર રાન કે દરમિયાન રખલે.

(૨) હાથો કો અપની રાનો પર રખના, જબ કે દૌનો હાથો કી ઉંગલીયા એક દુસરે કે સાથ મીલી હુઈ હો.

(૩) તશહ્હુદ મેં (ખ્વાહ પહેલા હો યા દુસરા) શુરૂ સે લેકર આખીર તક અપની અંગુશ્તે શહાદત કો હિલાતે રહેના ઔર ઉસકી કૈફિયત યે હૈ કે દાંયે હાથ કા અંગુઠા દરમિયાનવાલી ઉંગલી પર એક ગોલ દાયરેકી શક્લ મેં રખ્ખા હુઆ હો ઔર અપની નઝર અંગુશ્તે શહાદત પર રખ્ખે.

(૪) સલામ ફેરતે હુએ દાંયે બાંયે ઈલ્તીફાત કરના.

નોટ : નમાઝ કી ઈન અમલી સુન્નતો કો શુમાર કરલે ફીર દેખે કે ઈનમે સે કૌન સી સુન્નત હર રકઅતમેં આતી હૈ ઔર કૌન સી સુન્નત પુરી નમાઝ મેં એક યા દો મરતબા આતી હૈ. ફીર દિન ઔર રાત કી ફર્ઝ ઔર નફલ નમાઝો કી રકઅત ભી શુમાર કરલે તો દેખે ચૌબીસ ઘંટો મેં આપ કિતની ઝ્યાદા સુન્નતો પર અમલ કરકે કિતના ઝ્યાદા અજ્ર વ ષવાબ કમા સકતે હૈ ! ઈમામ ઈબ્નુલ કય્યીમ કા કહેના હૈ કે ''બન્દે કો અલ્લાહ કે સામને દો મરતબા ખડા હોના હૈ, એક નમાઝ મેં ઔર દુસરા કયામત કે રોઝ, તો જો શખ્સ નમાઝ કી હાલતમેં અલ્લાહ કે સામને ખડા હોને કા હક અદા કર દેતા હૈ ઉસ કે લીયે કયામત કે દિન ખડા હોના આસાન હોગા, ઔર જો શખ્સ નમાઝવાલે કયામ કા હક અદા નહી કરતા ઉસકે લીયે કયામત કે દિનવાલા કયામ ઈન્તીહાઈ સખ્ત હોગા.''

ફર્ઝ નમાઝ કે બાદ કી સુન્નતે

દરજે ઝૈલ દુઆઓ કા પળ્હના મસ્નુન હૈ.

(૧) અલ્લાહુ અકબર પળ્હને કે બાદ તીન મરતબા (અસ્તગફિરુલ્લાહ) કહ કર યે દુઆ પળ્હે ''અલ્લાહુમ્મ અન્તસ-સલામ વ મિન્કસ-સલામ તબારક-ત યા ઝલ-જલાલી વલ ઈકરામ'' (મુસ્લીમ)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! તુ સલામતીવાલા હૈ ઔર તુજ હી સે સલામતી હૈ, તુ બાબરકત હૈ અય બુઝુર્ગી ઔર ઈઝ્ઝત વાલે.

(૨) ‘‘લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ વહ-દહુ લા શરી-ક લહુ લહુલ મુલ્કુ વ લહુલ હમ્દુ વહુ-વ અલા કુલ્લી શયઈન કદીર. અલ્લાહુમ્મ લા માની-અ લિમા અઅ્તય-ત વલા મુઅ્તી-ય લિમા મ-નઅ-ત વલા યનફઉ ઝલ-જદ્દી મિન્કલ-જદ્દ’’ (બુખારી, મુસ્લીમ)

તરજુમા : અલ્લાહ કે સિવા કોઈ સચ્ચા મઅ્બુદ નહી, વહ અકેલા હૈ, ઉસકા કોઈ શરીક નહી, ઉસી કે લીયે બાદશાહત હૈ ઔર ઉસી કે લીયે તમામ તારીફે હૈ, ઔર વહ હર ચીઝ પર કાદીર હૈ. અય અલ્લાહ ! જો તુ દે ઉસે કોઈ રોકનેવાલા નહી ઔર જો તુ રોકલે ઉસે કોઈ દેનેવાલા નહી ઔર કિસી બુઝુર્ગીવાલે કી બુઝુર્ગી તુજ કો ફાયદા નહી પહોંચા સકતી.

(૩) ‘‘લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ વહ-દહુ લા શરી-ક લહુ લહુલ મુલ્કુ વ લહુલ હમ્દુ વહુ-વ અલા કુલ્લી શયઈન કદીર. લા હવ્લ વલા કુવ્વ-ત ઈલ્લા બિલ્લાહ લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ વલા નઅ્બુદુ ઈલ્લા ઈય્યાહુ લહુન-નિઅ્મતુ વ લહુલ-ફઝ્લુ વ-લહુષ-ષનાઉલ હ-સ-નુ લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ મુખ્લિસી-ન લહુદ-દી-ન વલવ કરીહલ-કાફિરુન’’ (મુસ્લીમ)

તરજુમા : અલ્લાહ કે સિવા કોઈ સચ્ચા મઅ્બુદ નહી, વહ અકેલા હૈ, ઉસકા કોઈ શરીક નહી, ઉસી કે લીયે સારી બાદશાહત હૈ ઔર ઉસી કે લીયે તમામ તારીફે હૈ, ઔર વહ હર ચીઝ પર કાદીર હૈ. અલ્લાહ કી તૌફીક કે બગૈર ન કીસી બુરાઈ સે બચને કી તાકત હૈ ઔર ન કુછ કરનેકી, અલ્લાહ કે સિવા કોઈ સચ્ચા મઅ્બુદ નહી ઔર હમ ઉસકે સિવા કીસી કી ઈબાદત નહી કરતે, સારી નેઅમતે ઉસી કે લીયે હૈ, ઔર સારા ફઝ્લ ઉસી કે લીયે હૈ, ઔર અચ્છી ષના ઉસી કે લીયે હૈ, અલ્લાહ કે સિવા કોઈ સચ્ચા મઅ્બુદ નહી, હમ ઉસી કે લીયે દિન કો ખાલીસ કરતે હૈ, અગરચે કાફિરો કો યે બાત નાપસંદ ક્યું ન હો.

(૪) ૩૩ મરતબા (સુબ્હાનલ્લાહ), ૩૩ મરતબા (અલ્હમ્દુ લિલ્લાહ) ઔર ૩૩ મરતબા (અલ્લાહુ અકબર) કહેના, ફીર એક મરતબા "લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુ વહ-દહુ લા શરી-ક લહુ, લહુલ મુલ્કુ વ-લહુલ-હમ્દુ વહુ-વ અલા કુલ્લી શયઈન કદીર" કા પળ્હના. (મુસ્લીમ)

ઈન તસ્બીહાત કે ફવાઈદ

★ દિન ઔર રાત કી હર નમાઝ કે બાદ ઈન તસ્બીહાત કો પળ્હા જાએ તો પળ્હનેવાલે કે લીયે ૫૦૦ સદકો કા ષવાબ લીખ દીયા જાતા હૈ, જૈસા કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કા ફરમાન હૈ કી "હર તસ્બીહ (સુબ્હાનલ્લાહ) સદકા હૈ, ઔર હર તકબીર (અલ્લાહુ અકબર) સદકા હૈ, ઔર હર (અલ્હમ્દુ લિલ્લાહ) સદકા હૈ, ઔર હર(લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહ) સદકા હૈ." (મુસ્લીમ)

★ ઈસી તરહ ઉસકે લીયે જન્નતમેં ૫૦૦ દરખ્ત લગા દીયે જાતે હૈ, જૈસા કે એક હદીષ મેં હૈ કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ હઝરત

અબુ હુરૈરહ રઝી. કે પાસ સે ગુઝરે જબ કે વોહ શજરકારી કર રહે થે, તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : અય અબુ હુરૈરહ ! ક્યા મૈં તુમ્હે ઈસસે બહેતર શજરકારી ન બતાઉ ? અબુ હુરૈરહ રઝી.ને કહા : ક્યું નહી અય અલ્લાહ કે રસુલ ! તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા : તુમ (સુબ્હાનલ્લાહ, વલહમ્દુ લિલ્લાહ, વ લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ, વલ્લાહુ અકબર) કહા કરો, હર એક કે બદલે મેં તુમ્હારે લીયે જન્નત મેં એક દરખ્ત લગા દીયા જાયેગા.

(ઈબ્નેમાજા.... ઈસે અલબાની ને સહીહ કહા હૈ)

★ જો શખ્સ ઈન તસ્બીહાત કો પળ્હતા હૈ ઉસકી ગલતીયાં, ચાહે સમુન્દર કી ઝાગ કે બરાબર ક્યું ન હો, માફ કરદી જાતી હૈ.

(મુસ્લીમ)

★ યે તસ્બીહાત હમેશા પળ્હનેવાલા શખ્સ દુનિયા વ આખિરત કી ઝિલ્લત વ રૂસવાઈ સે મહફુઝ રહેતા હૈ. (મુસ્લીમ)

(૫) ''અલ્લાહુમ્મ અ-ઈન્ની અલા ઝિક્રી-ક વ શુકરિ-ક વ હુસ્ની ઈબાદતી ક'' (અબુદાવુદ, નિસાઈ)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! અપને ઝિક્ર, અપને શુક્ર ઔર અપની ઈબાદત મેં હુસ્ન પૈદા કરને પર મેરી મદદ ફરમા.

(૬) ''અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અઊઝુબિ-ક મિનલ-જુબની વ અઊઝુબિ-ક મિન અન ઉરદ-દ ઈલા અર-ઝલીલ ઉમુરી વ અઊઝુબિ-ક મિન ફિત્નતીદ-દુન્યા વ અઊઝુબિ-ક મિન અઝાબીલ-કબ્ર.'' (બુખારી)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! મેં બુઝ્દીલી સે તેરી પનાહ ચાહતા હું, ઔર બે ગરજ ઉમ્ર કી તરફ લૌટાએ જાને સે તેરી પનાહ મેં આતા હું ઔર દુનિયાકે ફિત્ને સે તેરી પનાહ મેં આતા હું, ઔર અઝાબે કબ્ર સે તેરી પનાહ મેં આતા હું.

(૭) ''રબ્બી કીની અઝાબ-ક યવ્મ તબ-અષુ ઈબાદ-ક''

તરજુમા : અય મેરે રબ ! મુજે ઉસ દીન અપને અઝાબ સે બચાના જબ તુ અપને બંદો કો ઉઠાયેગા.

હજરત બરાઅ રઝી. કહેતે હૈ કે જબ હમ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે પીછે નમાઝ પળ્હતે તો હમારી ખ્વાહીશ હોતી કે હમ આપ કી દાંયી તરફ હો ઔર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ હમારી તરફ મુતવજ્જે હો, તો મેને ઉન્હે યે દુઆ પળ્હતે હુએ સુના ''રબ્બી કીની અઝાબ-ક યવ્મ તબ-અષુ ઈબાદ-ક''. (મુસ્લીમ)

(૮) ઝોહર, અસર ઔર ઈશા કી ફર્ઝ નમાઝ કે બાદ આખરી તીન સુરતે (સૂરઃ અહદ, ફલક, નાસ) કો એક-એક બાર પળ્હના, યાદ રહે કે મગરીબ ઔર ફજ્ર કે બાદ ઈન્હે તીન તીન મરતબા પળ્હના મસ્નુન હૈ. (અબુદાવુદ)

(૯) **આયતુલ કુર્સી કા પળ્હના,** ઈરશાદે નબવી હૈ ''જો શખ્સ હર ફર્ઝ નમાઝ કે બાદ આયતુલ કુર્સી કો પળ્હે ઉસકે ઔર જન્નત કે દરમિયાન સિર્ફ ઉસકી મૌત કા ફાસલા રહ જાતા હૈ.'' (નિસાઈ)
(૧૦) ફજર ઔર મગરીબ કે બાદ દસ મરતબા યે દુઆ પળ્હે ''લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ વહ-દહુ લા શરી-ક લહુ, લહુલ મુલ્કુ વ લહુલ હમ્દુ યુહયી વયુમીતુ વહુ વ અલા કુલ્લી શયઈન કદીર''

(તિરમીઝી)

તરજુમા : અલ્લાહ કે સિવા કોઈ સચ્ચા મઅ્બુદ નહી, વોહ અકેલા હૈ, ઉસકા કોઈ શરીક નહી, ઉસી કે લીયે સારી બાદશાહત હૈ, ઔર ઉસી કે લીયે તમામ તારીફે હૈ, વોહ ઝીન્દા કરતા ઔર મારતા હૈ, ઔર વોહ હર ચીઝ પર કાદીર હૈ.
(૧૧) દરજે બાલા તસ્બીહાત કી ગીનતી દાંયે હાથ પર કરના.
(૧૨) દરજે બાલા અઝકાર ઔર દુઆઓ કો જગહ તબ્દીલ કીયે બગૈર અપની જાયે નમાઝ પર બૈઠે બૈઠે પળ્હના.
નોટ : ઈન તમામ સુન્નતો પર અગર હર ફર્ઝ નમાઝ કે બાદ અમલ કિયા જાયે તો તકરીબન ૫૫ સુન્નતો પર અમલ હોગા, ઔર ફજર ઔર મગરીબ કે બાદ ઈસસે ભી ઝ્યાદા, લીહાઝા ઈનકા ભરપુર ખયાલ રખના ચાહીયે, યાદ રહે કે ફર્ઝ નમાઝ મેં વાકેઅ હોનેવાલા ખલલ (ભૂલ) મઝકુરા અઝકારસે પુરા કર દીયા જાતા હૈ.

સુબ્હ વ શામ કી સુન્નતે

દરજે ઝૈલ દુઆઓ ઔર અઝકાર કા પળ્હના મસ્નુન હૈ.
(૧) **આયતુલ કુર્સી :** ઈરશાદે નબવી હૈ કે ''જો શખ્સ ઈસે સુબ્હ કે વક્ત પળ્હલે ઉસે શામ તક જીન્નો સે પનાહ દે દી જાતી હૈ, ઔર જો ઈસે શામ કે વક્ત પળ્હલે ઉસે સુબ્હ હોને તક જીન્નો સે પનાહ દે દી જાતી હૈ.'' (નિસાઈ.... અલબાનીને ઈસે સહીહ કહા હૈ)

(૨) **મઅવ્વીઝાત (આખરી તીન સુરતો) કા પળ્હના :** ઈરશાદે નબવી હૈ "જો શખ્સ ઈન સુરતો કો સુબ્હ વ શામ તીન તીન મરતબા પળ્હલે ઉસે યે હર ચીઝ સે કાફી હો જાતી હૈ."

(અબુદાવુદ, તિરમીઝી)

(૩) સુબ્હ કે વક્ત યે દુઆ પળ્હે "અસ્બહ ના વ અસ્બહલ-મુલ્કુ લિલ્લાહી, વલ-હમ્દુ લિલ્લાહી, લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ વહદહુ લા શરી-ક લહુ, લહુલ-મુલ્કુ વ લહુલ-હમ્દુ વહુ-વ અલા કુલ્લી શયઈન કદીર, રબ્બી અસ-અલુ-ક ખય્ર મા ફી હાઝલ-યવ્મી વ ખય્ર મા બઅ્દહુ, વ અઊઝુબિ-ક મિન શર્રી મા ફી હાઝલ-યવ્મી વ શર્રી મા બઅ્દહુ, રબ્બી અઊઝુબિ-ક મિનલ-ક્સલી વ સુ-ઈલ-કી-બરી, રબ્બી અઊઝુબિ ક મિન અઝાબિન્નારી વ અઝાબિલ-કબ્ર."(મુસ્લીમ)

તરજુમા : હમને સુબ્હ કી ઔર અલ્લાહ કે મુલ્કને સુબ્હ કી, ઔર તમામ તારીફે અલ્લાહ કે લીયે હૈ, અલ્લાહ કે સીવા કોઈ મઅ્બુદે બરહક નહી, વોહ અકેલા હૈ, ઔર ઉસકા કોઈ શરીક નહી, ઉસી કે લીયે સારી બાદશાહત હૈ ઔર ઉસી કે લીયે તમામ તારીફે હૈ ઔર વોહ હર ચીઝ પર કાદીર હૈ, અય મેરે રબ ! મૈં તુજસે ઈસ દિન કી ઔર ઈસ કે બાદવાલે દિન કી ખૈર કા સવાલ કરતા હું ઔર મૈં ઈસ દિન કે ઔર ઈસ દીન કે બાદવાલે દિન કે શર સે તેરી પનાહ ચાહતા હું, એ મેરે રબ ! મે સુસ્તી સે ઔર બુઢાપે કી બુરાઈ સે તેરી પનાહ ચાહતા હું, અય મેરે રબ! મૈં અઝાબે જહન્નમ ઔર અઝાબે કબ્ર સે તેરી પનાહ ચાહતા હું.

નોટ : યહી દુઆ શામ કે વક્ત ભી પળ્હની ચાહીએ લેકીન શામ કે વક્ત (અસ્બહ ના વ અસ્બ-હ) કી બજાયે (અમ-સય્ના વ અમ્સા) ઔર (હાઝલ-યવ્મ) કી બજાયે (હાઝીહીલ-લયલતી) કહેના હોગા.

(૪) **સુબ્હ કે વક્ત યે દુઆ પળ્હે** "અલ્લાહુમ્મ બિ-ક અસ્બહ ના વ બિ-ક અમ-સય્ના, વ બિ-ક નહ્ યા વ બિ-ક નમુતુ વ ઈલય કન્-નુશુર"

(તિરમીઝી)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! તેરી તૌફીક સે હમને સુબ્હ કી ઔર તેરી હી તૌફીક સે હમને શામ કી ઔર તેરે હુક્મ સે હમ ઝીન્દા હુએ ઔર તેરે હી હુક્મ સે હમ પર મૌત આએગી ઔર તેરી તરફ ઉઠકર જાના હૈ.

ઔર યહી દુઆ શામ કે વક્ત યું પળ્હે "અલ્લાહુમ્મ બિ-ક અમ-સય્ના વ બિ-ક અસ્બહ્ ના વ બિ-ક નહ્ યા વ બિ-ક નમુતુ વ ઈલય કલ-મસીર"

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! તેરી તૌફીક સે હમને શામ કી ઔર તેરી હી તૌફીક સે હમને સુબ્હ કી ઔર તેરે હુક્મ સે હમ ઝીન્દા હુએ ઔર તેરે હી હુક્મ સે હમ પર મૌત આએગી ઔર તેરી તરફ લૌટકર જાના હૈ.

(૫) **સુબ્હ વ શામ યે દુઆ પળ્હે** "અલ્લાહુમ્મ અન્ત રબ્બી લા ઈલા-હ ઈલ્લા અન્ત ખ-લક-તની વ અના અબ્દુ-ક વ અના અલા અહ-દી-ક વ વઅ્દી-ક મસ્ત-તઅ-તુ અઊઝુબિ-ક મિન શર્રી મા સ-નઅ્તુ અબુ ઉ લ-ક બિનિઅ્મતિ-ક અલય્ય વ અબુઉ બિઝમ્બી ફગ-ફીર-લી ફઈન્નહુ લા યગ-ફીરુઝ-ઝુનુ-બ ઈલ્લા અન્ત"

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! તુ મેરા પરવરદિગાર હૈ, તેરે સીવા કોઈ સચ્ચા મઅ્બુદ નહી, તુને મુજે પૈદા કીયા ઔર મૈં તેરા બન્દા હું ઔર મૈં અપની તાકત કે મુતાબીક તેરે અહદ ઔર વાદે પર કાઈમ હું, મૈંને જો કુછ કીયા ઉસકે શર(બુરાઈ) સે તેરી પનાહ મેં આતા હું, મૈં અપને ઉપર તેરી નેઅમતો કા એકરાર ઔર અપને ગુનેહગાર હોને કા એકરાર કરતા હું, લિહાઝા તુ મુજે માફ કર દે ક્યું કે તેરે સીવા કોઈ ગુનાહો કો માફ કરનેવાલા નહી.

ઈસ દુઆ કી ફઝીલત યે હૈ "જો શખ્સ ઈસે શામ કે વક્ત યકીન કે સાથ પળ્હલે ઔર ઉસી રાતમેં ઉસકી મૌત આ જાએ તો વોહ સીધા જન્નત મેં જાએગા ઔર ઈસી તરહ જો ઈસે સુબ્હ કે વક્ત યકીન કે સાથ પળ્હલે ઔર ઉસી દીન ઉસકી મૌત આ જાએ તો વહ સીધા જન્નતમેં જાએગા." (બુખારી)

(૬) **સુબ્હ કે વક્ત યે દુઆ ચાર મરતબા પળ્હે** "અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ્બહ તુ ઉશ-હીદુ-ક વ ઉશ-હીદુ હ-મ-લ-ત અર-શી-ક વ મલા-ઈ-ક ત-ક વ જમી-અ ખલકિ-ક ઈન્ન-ક અન્તલ્લાહ, લા ઈલા-હ ઈલ્લા અન્ત વહ દ-ક લા શરી-ક લ-ક વ અન્ન મુહમ્મદન અબ્દુ-ક વ રસુલુ-ક"

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! મૈંને સુબ્હ કરલી, મૈં તુજે ગવાહ બનાતા હું ઔર તેરે અર્શ કો ઉઠાનેવાલે ફરીશ્તો કો, ઔર તેરે (દીગર) ફરીશ્તો કો, ઔર તેરી પુરી મખ્લુક કો ગવાહ બનાતા હું કે સિર્ફ તુહી સચ્ચા મઅ્બુદ હૈ ઔર તેરે સીવા ઔર કોઈ મઅ્બુદ નહી, તુ અકેલા હૈ, તેરા કોઈ શરીક નહી ઔર મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ તેરે બન્દે ઔર રસુલ હૈ.

ઔર યહી દુઆ શામ કે વક્ત ભી ચાર મરતબા પળ્હે લેકીન શામ કે વક્ત (અસ્બહ તુ) કી બજાય (અમ્સરતુ) કહેના હોગા.

ઈસ દુઆ કી ફઝીલત યે હૈ "જો શખ્સ ઈસે સુબ્હ વ શામ ચાર ચાર મરતબા પળ્હલે, અલ્લાહ તઆલા ઉસે જહન્નમ સે આઝાદ કર દેતા હૈ" (અમલુલ-યવ્મ વલ-લયલ-ત લિન-નિસાઈ, અબુદાવુદ)

(૭) **સુબ્હ કે વક્ત યે દુઆ પળ્હે** "અલ્લાહુમ્મ મા અસ્બ-હ બિ મિન-નિઅ્મતીન્ અવ બિ-અહ્દમ્ મિન-ખલ્કી-ક ફમિન્ક વહ્દ-ક લા શરી-ક લ-ક ફ લકલ-હમ્દુ વ લ-ક શ્શુકર."

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! મુજ પર યા તેરી મખ્લુક મેં સે કિસી પર જીસ નેઅમતને સુબ્હ કી વોહ તેરી તરફસે હૈ, તુ અકેલા હૈ, તેરા કોઈ શરીક નહી, સો તમામ તારીફ ઔર શુક્ર તેરે લીયે હૈ.

યહી દુઆ શામ કે વક્ત ભી પળ્હની ચાહીએ લેકીન (અસ્બ-હ) કી બજાયે (અમ્સા) કહા જાએ ઔર ઈસ દુઆ કી ફઝીલત યે હૈ "જો આદમી ઈસે સુબ્હ કે વક્ત પળ્હલે ઉસને ઉસ દિન કા શુક્ર અદા કર

દીયા ઔર જો ઈસે શામ કે વક્ત પળ્હલે ઉસને ઉસ રાતકા શુક્ર અદા કર દીયા''

(અમલુલ-યવ્મ વલ-લયલ-ત લિન-નિસાઈ, અબુદાવુદ)

(૮) **સુબ્હ વ શામ તીન તીન મરતબા યે દુઆ પળ્હે** ''અલ્લાહુમ્મ આફિની ફી બ-દની, અલ્લાહુમ્મ આફિની ફી સમ-ઈ, અલ્લાહુમ્મ આફિની ફી બ-સરી, લા ઈલા-હ ઈલ્લા અન્ત, અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અઊઝુબિ-ક મિનલ-કુફ્રી વલ-ફક્રી વ અઊઝુબિ-ક મિન અઝાબિલ-કબ્રિ, લા ઈલા-હ ઈલ્લા અન્ત''

(અબુદાવુદ, અહમદ)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! મુજે મેરે બદન મૈં આફિયત દે, અય અલ્લાહ ! મુજે મેરે કાનો મેં આફિયત દે, અય અલ્લાહ ! મુજે મેરી નઝરમેં આફિયત દે, તેરે સીવા કોઈ મઅ્બુદે બરહક નહી, અય અલ્લાહ ! મૈં કુફ્ર ઔર ફક્ર (ભૂખ મરો) સે તેરી પનાહ મેં આતા હું, ઔર અઝાબે કબ્ર સે તેરી પનાહ ચાહતા હું, તેરે સીવા કોઈ મઅ્બુદે બરહક નહી.

(૯) **સુબ્હ વ શામ યે દુઆ સાત સાત મરતબા પળ્હે** ''હસ-બીયલ્લાહુ, લા ઈલા-હ ઈલ્લા હુ-વ અલયહિ તવક્કલ-તુ વહુ-વ રબ્બુલ-અર્શીલ-અઝીમ''

તરજુમા : મુજે અલ્લાહ હી કાફી હે, ઉસકે સિવા કોઈ સચ્ચા મઅ્બુદ નહી, મૈંને ઉસી પર તવક્કુલ (ભરોસા) કીયા ઔર વોહ અર્શે અઝીમ કા રબ હૈ.

ઈસ દુઆ કા ફાયદા યે હૈ ''જો શખ્સ ઈસે સુબ્હ વ શામ સાત સાત મરતબા પળ્હલે અલ્લાહ તઆલા ઉસે દુનિયાવી વ ઉખરવી ગમો સે નજાત દે દેતા હૈ'' (અબુદાવુદ, અમલુલ-યવ્મ વલ-લયલ-ત લી ઈબ્નુસ-સુન્ની)

(૧૦) **દરજે ઝૈલ દુઆ સુબ્હ વ શામ પળ્હે :**

"અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ-અલુ-કલ અફ-વ વલ-આફિય-ત ફિદ-દુન્યા વલ-આખીરતિ અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ-અલુકલ અફ-વ વલ આફિય-ત ફી દીની વ દુન્યા-ય વ અહ-લી વ માલી, અલ્લાહુમ્મસ-તુર અવ-રાતી
વ આમીન રવ-આતી, અલ્લાહુમ્મહ-ફઝ-ની મિમ-બયની યદય્ય
વ મિન ખલ્ફી વ અન યમીની વ અન શિમાલી વ મિન ફવ-કી વ અઊઝુ બિ અ-ઝ-મતી-ક અન ઉગ-તા-લ મિન તહ-તી" (અબુદાવુદ, ઈબ્નેમાજા)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! મૈં તુજ સે દુનિયા વ આખેરત મેં માફી ઔર આફિયત કા સવાલ કરતા હું, અય અલ્લાહ ! મૈં તુજસે અપને દીન, અપની દુનિયા, અપને માલ વ ઔલાદ ઔર માલ વ દૌલત મેં માફી ઔર આફિયત કા સવાલ કરતા હું, અય અલ્લાહ ! મેરે ઐબો પર પરદા ડાલ દે ઔર મુજે ડર ઔર ખૌફ મેં અમન અતા કર, અય અલ્લાહ ! તુ મેરી હિફાઝત ફરમા મેરે સામને સે, મેરે પીછે સે, મેરી દાંયી તરફ સે, મેરી બાંઈ તરફ સે ઔર મેરે ઉપર સે ઔર મૈં તેરી અઝમત કી પનાહ મેં આતા હું ઈસ બાત સે કે અચાનક અપને નીચે સે હલાક કિયા જાઉં.

(૧૧) દરજે ઝૈલ દુઆ ભી સુબ્હ વ શામ પળ્હે "અલ્લાહુમ્મ આલીમલ-ગય્બી વશ-શહાદતી, ફાતિરિસ-સમાવાતી વલ-અર્ઝી, રબ્બ કુલ્લી શયઈવ વ મલિ-કહુ, અશ હદુ અલ્લા ઈલા-હ ઈલ્લા અન્ત, અઊઝુબિ-ક મિન-શર્રી નફ-સી વમિન શર્રીશ-શયતાની વ શીરકીહી વ અન અક-તરી-ફ અલા નફ-સી સુ-અન અવ અજુર્રહુ ઈલા મુસ્લીમ" (અબુદાવુદ, તિરમીઝી)

તરજુમા : અય ગૈબ ઔર હાઝીર કો જાનને વાલે ! અય આસમાનો ઔર જમીન કે પૈદા કરને વાલે ! અય હર ચીઝ કે પરવરદીગાર ઔર અય હર ચીઝ કે માલિક ! મૈં ગવાહી દેતા હું કે તેરે સીવા કોઈ

સચ્ચા મઅ્બુદ નહી, મૈં અપને નફસ કે શર (બુરાઈ) સે ઔર શયતાન કે શર ઔર ઉસકે શિર્ક સે તેરી પનાહ મેં આતા હું ઔર ઈસ બાત સે ભી તેરી પનાહ ચાહતા હું કે મૈં અપને નફસ પર કિસી બુરાઈ કા ઈરતીકાબ કરું યા કિસી બુરાઈ કો કિસી મુસલમાન કી તરફ ખીંચ લાઉં.

(૧૨) **દરજે ઝૈલ દુઆ ભી સુબ્હ વ શામ તીન તીન મરતબા પળ્હે** ''બિસ્મિલ્લાહિલ્લઝી લા યઝુર્રુ મ-અ ઈસ્મીહિ શયઉન ફિલ-અર્ઝિ વલા ફિસ-સમા-ઈ વહુ-વસ-સમીઉલ અલીમ''

તરજુમા : અલ્લાહ કે નામ કે સાથ કે જીસકે નામ કે સાથ ઝમીન વ આસમાન મેં કોઈ ચીઝ નુકસાન નહી પહોંચા સકતી ઔર વોહ સુનનેવાલા ઔર જાનનેવાલા હૈ.

ઈસ દુઆ કી ફઝીલત યે હૈ ''જો શખ્સ ઈસે સુબ્હ વ શામ તીન તીન મરતબા પળ્હલે ઉસે કોઈ ચીઝ નુકસાન નહી પહોંચા સકતી''

(અબુદાવુદ, તિરમીઝી, ઈબ્નેમાજા, હાકીમ)

(૧૩) **દરજે ઝૈલ દુઆ ભી સુબ્હ વ શામ તીન તીન મરતબા પળ્હે**

''રઝીતુ બિલ્લાહી રબ્બંવ વબિલ-ઈસ્લામી દીનંવ વબી મુહમ્મદીન-નબીય્ય''

તરજુમા : મૈં અલ્લાહ કો રબ માનને ઔર ઈસ્લામ કો દીન માનને ઔર મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કો નબી માનને પર રાઝી હું.

ઈસ દુઆ કી ફઝીલત યે હૈ ''જો શખ્સ ઈસે સુબ્હ વ શામ તીન તીન મરતબા પળ્હલે અલ્લાહ ઉસે કયામત વાલે દીન રાઝી કરલેગા'' (અબુદાવુદ, તિરમીઝી, નિસાઈ, અહમદ)

(૧૪) **ઈસી તરહ યે દુઆ ભી સુબ્હ વ શામ પળ્હે** ''યા હય્યુ યા કય્યુમુ બિરહ-મતિ-ક અસ્તગીષુ અસ્લીહ-લી શઅ્ની કુલ્લહુ વલા તકીલ-ની ઈલા નફસી તર-ફ-ત અય્ન.'' (હાકિમને ઈસે સહીહ કહા હે ઔર ઝહબીને ઈસકી મુવાફિકત કી હૈ)

તરજુમા : અય વોહ જો કે ઝીન્દા હૈ ! અય (ઝમીન વ આસમાન કો) કાઈમ રખનેવાલે ! મૈં તેરી રહમત કે સાથ મદદ કા તલબગાર હું, મેરે તમામ મામલાત કો મેરે લીયે દુરુસ્ત કર દે ઔર મુજે એક પલ કે લીયે ભી મેરે નફસ કે હવાલે ન ફરમા.

(૧૫) નબી એ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સુબ્હ કે વક્ત યે દુઆ ભી પળ્હા કરતે થે "અસ્બહ ના અલા ફિત-રતીલ ઈસ્લામી વ કલી-મતીલ ઈખ્લાસી વ દીની નબીય્યીના મુહમ્મદિવ વ મિલ્લતી અબીના ઈબ્રાહી-મ હનીફમ્ મુસ્લીમવ વમા કા-ન મિનલ-મુશ્રીકીન" (અહમદ)

તરજુમા : હમને ફિતરતે ઈસ્લામ, કલમએ ઈખ્લાસ ઔર અપને નબી હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે દિન ઔર અપને બાપ હઝરત ઈબ્રાહીમ અલયહિ સ્સલામ કી મિલ્લત પર સુબ્હ કી, વોહ (ઈબ્રાહીમ) શિર્ક સે એઅરાઝ કરનેવાલે થે, મુસલમાન થે ઔર મુશ્રીકો મેં સે ન થે.

(૧૬) સુબ્હ વ શામ સો મરતબા (સુબ્હાનલ્લાહી વબિ હમ્દીહી) પળ્હે, ઔર ઈસ કી ફઝીલત યે હૈ કી "જો શખ્સ ઈસે સુબ્હ વ શામ સો મરતબા પળ્હલે કયામત વાલે દીન કોઈ શખ્સ ઈસસે અફઝલ અમલ નહી લા સકેગા, સિવાય ઉસ શખ્સ કે કે જો ઈસી આદમી કી તરહ ઈસે પળ્હતા થા યા ઈસસે ઝ્યાદા અમલ કરતા થા. (મુસ્લીમ)

નીઝ ઈસકી એક ઔર ફઝીલત યે ભી હૈ કે "ઉસ આદમી કે તમામ ગુનાહ, ખ્વાહ સમુન્દર કી ઝાગ કે બરાબર ક્યું ન હો માફ કર દીયે જાતે હૈ"

(૧૭) **સુબ્હ કે વક્ત યે દુઆ ૧૦૦ મરતબા પળ્હે** "લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ વહ દહુ લા શરી-ક લહુ, લહુલ-મુલ્કુ વ-લહુલ હમ્દુ વહુ-વ અલા કુલ્લી શયઈન કદીર" ઔર ઈસે પળ્હને કે ફઝાઈલ દરજે ઝૈલ હૈ.

★ ઈસે સો મરતબા પળ્હના દસ ગરદનો કો આઝાદ કરને કે બરાબર હૈ.

★ ઔર ઉસકે લીયે ૧૦૦ નેકીયા લીખ દી જાતી હૈ.

★ ઔર ઉસકે ૧૦૦ ગુનાહ માફ કર દીયે જાતે હૈ.

★ ઔર યે દુઆ શામ હોને તક ઉસકે લીયે શયતાન કે સામને કીલા બની રહેતી હૈ. (બુખારી, મુસ્લીમ)

(૧૮) **સુબ્હ કે વક્ત ઈસ દુઆ કો પળ્હે** ''અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ-અલુ-ક ઈલ્મન-નાફીઅંવ વ રીઝ કન તય્યીબન વ અ-મલમ મુ-ત-કબ્બલા''

(ઈબ્નેમાજા)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! મૈં તુજસે નફા દેનેવાલા ઈલ્મ, પાકીઝા રીઝ્ક ઔર ઉસ અમલ કા સવાલ કરતા હું જીસે કુબુલ કર લીયા જાયે.

(૧૯) **સુબ્હ વ શામ તીન તીન મરતબા ઈસ દુઆ કો પળ્હે** ''સુબ્હાનલ્લાહિ વબિ હમ્દીહિ અ-દ-દ ખલ્કીહી વ રીઝા નફસિહિ વઝી-ન-ત અર્શીહી વ મિદા-દ કલીમાતિહિ'' (મુસ્લીમ)

તરજુમા : અલ્લાહ પાક હૈ, ઔર અપની તારીફ કે સાથ હૈ, અપની મખ્લુક કી તઅ્દાદ કે બરાબર, ઔર અપને નફસ કી રઝા (ખુશનુદી) કે બરાબર ઔર અપને અર્શ કે વઝન કે બરાબર ઔર અપને કલેમાત કે બરાબર... મૈં હર મુખ્લુક કે શર (બુરાઈ - નુકસાન) સે ઔર અલ્લાહ કે મુકમ્મલ કલેમાત કી પનાહ મેં આતા હું.

નોટ : દરજે બાલા અઝકાર ઔર દુઆઓ મેં સે જીસકો ભી આપ પળ્હેંગે એક સુન્નત પર અમલ હોગા, લીહાઝા ઈન તમામ કો સુબ્હ વ શામ પળ્હા કરે તાકે ઝ્યાદા સે ઝ્યાદા સુન્નતો પર અમલ કરને કા ષવાબ પા સકે, યાદ રહે કે ઈન અઝકાર કો ઈખ્લાસ, સિદ્ક ઔર યકીન કે સાથ ઔર ઈનકે માઅ્ની મે તદબ્બુર કરતે હુએ પળ્હના ઝરૂરી હૈ તાકે અમલી ઝીન્દગી મેં આપ કો ઉનકે અચ્છે નતાઈજ મહેસુસ હો સકે.

(૨૦) **શામ કે વક્ત તીન મરતબા યે દુઆ પઢે :** અઊઝુ-બિ-કલિમાતિલ્લાહિત્ તામ્મા-તિ મિન્ શર્રિ મા ખલક. (તિરમીઝી, ઈબ્નેમાજા, હાકિમ)

લોગો સે મેલ મુલાકાત કી સુન્નતે

(૧) **સલામ કહેના :**

★ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સે સવાલ કિયા ગયા કે ઈસ્લામ મેં કૌનસા અમલ સબસે બહેતર હૈ ? તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા : યે કે તુ ખાના ખિલાએ ઔર હર જાનને ઔર ન જાનને વાલે કો સલામ કહે.

(બુખારી વ મુસ્લીમ)

★ એક આદમી રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે પાસ હાઝીર હુવા ઔર ઉસને "અસ્સલામુ અલયકુમ" કહા, આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઉસકા જવાબ દીયા ફીર વોહ બૈઠ ગયા, આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને ફરમાયા ઈસકે લીયે દસ નેકીયા હૈ, ફીર એક ઔર આદમી આયા ઔર ઉસને "અસ્સલામુ અલયકુમ વ રહમતુલ્લાહ" કહા, આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઉસકા જવાબ દીયા, ફીર વોહ ભી બૈઠ ગયા, આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા ઈસકે લીયે બીસ નેકીયા હૈ, ફીર એક ઔર આદમી આયા ઔર ઉસને "અસ્સલામુ અલયકુમ વ રહમતુલ્લાહિ વ બ-રકાતુહુ" કહા, આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઉસકા જવાબ દીયા, ફીર વોહ ભી બૈઠ ગયા, આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા ઈસકે લીયે તીસ નેકીયા હૈ. (અબુદાવુદ, તિરમીઝી : હસન)

તો ગૌર ફરમાયે અલ્લાહ આપ કી હીફાઝત ફરમાયે ! જો શખ્સ પુરા સલામ નહી કહેતા વોહ કિતના ઝ્યાદા અજ્ર ઝાયઅ કર બૈઠતા હૈ ! અગર વોહ પુરા સલામ (અસ્સલામુ અલયકુમ વ રહમતુલ્લાહિ વ બ-રકાતુહુ) કહે તો ઉસે તીસ નેકીયાં મીલતી હૈ

ઔર એક નેકી દસ નેકીયોં કે બરાબર હોતી હૈ, ગોયા એક મરતબા પુરા સલામ કહેને સે ૩૦૦ નેકીયો કા ષવાબ મીલતા હૈ ઔર અગર અલ્લાહ ચાહે તો ઉસસે ભી ઝ્યાદા અતા કર સકતા હૈ, લીહાઝા અપની ઝુબાન કો પુરા સલામ કહેને કા આદી બનાઈયે તાકી ઈતના બડા અજ્ર વ ષવાબ હાસીલ હો સકે.

ઔર મુસલમાન દિન ઔર રાતમેં કઈ મરતબા સલામ કહેતા હૈ, જબ મસ્જીદ મેં દાખીલ હો તો મુતઅદીદ નમાઝીયો કો સલામ કહેને કા મૌકા મીલતા હૈ, ઈસી તરહ જબ ઉનસે જુદા હો તબ ભી ઉન્હે સલામ કહે ઔર ઈસી તરહ ઘરમેં આતે હુએ ઔર ફીર બાહર જાતે હુએ ભી સલામ કહે તો ઐસે તમામ મૌકો પર પુરા સલામ કહા જાએ તો અન્દાઝા કરલે કે કીતના ઝ્યાદા ષવાબ સિર્ફ ઈસી સલામ કે ઝરીએ હાસીલ કીયા જા સકતા હૈ !!

ઔર યે બાત ન ભુલે કે જીસ તરહ મુલાકાત કે વક્ત સલામ કહેના મસ્નુન હૈ ઉસી તરહ જુદાઈ કે વક્ત ભી પુરા સલામ કહેના સુન્નત હૈ, ઈરશાદે નબવી હૈ ‘‘તુમમે સે કોઈ શખ્સ જબ કીસી મજલીસમેં જાએ તો સલામ કહે ઔર જબ વહાં સે રુખસત હોના ચાહે તો તબ ભી સલામ કહે ક્યુંકે મુલાકાત જુદાઈ સે ઝ્યાદા સલામ કા હક નહી રખતી’’ (અબુદાવુદ, તિરમીઝી)

ઈન્સાન અગર હર નમાઝ કે વક્ત સલામ કા એહતેમામ કરે તો વોહ દિન ઔર રાતમેં બીસ મરતબા સલામ કહે સકતા હૈ, પાંચ મરતબા ઘર સે જાતે હુએ, પાંચ મરતબા મસ્જીદ મેં દાખીલ હોતે હુએ, પાંચ મરતબા મસ્જીદ સે નિકલતે હુએ ઔર પાંચ મરતબા ઘર મેં દાખીલ હોતે હુએ, જબ કે ચૌબીસ ઘંટો મેં ઈન્સાન કો કઈ ઔર મકાસીદ કે લીયે ભી ઘર સે બાહર જાના ઔર વાપસ આના પડતા હૈ ઔર ઈસી તરહ કઈ લોગો સે બાતચીત કરને કા ભી મૌકા મીલતા હૈ ઔર કઈ ઔર અહબાબ સે ફોન પર ભી ઉસકા રાબતા હોતા હૈ, તો ઐસે તમામ મવાકેઅ પર પુરા સલામ કહેકર વોહ બહોત ઝ્યાદા નેકીયા પા સકતા હૈ.

(૨) **ચહેરે પર મુસ્કુરાહટ લાના :** ઈરશાદે નબવી હૈ "નેકી કે કિસી કામ કો હકીર મત સમજો, ખ્વાહ તુમ અપને ભાઈકો મુસ્કુરાતે હુએ ચહેરે કે સાથ મીલો" (મુસ્લીમ)

(૩) **મુસાફા કરના :** ઈરશાદે નબવી હૈ "દો મુસલમાન મુલાકાત કે વક્ત જબ મુસાફા કરતે હૈ તો જુદા હોને સે પહલે ઉનકે ગુનાહ માફ કર દીયા જાતે હૈ."

(અબુદાવુદ, તિરમીઝી, ઈબ્નેમાજા)

ઈમામ નવ્વી કહતે હે કે હર મુલાકાત કે વક્ત મુસાફા કરના મુસ્તહબ હૈ. તો જબ ભી કિસી મુસલમાન સે આપકી મુલાકાત હો તો આપ દરજે બાલા તીન સુન્નતો પર અમલ કરકે બહોત ઝ્યાદા ષવાબ હાસીલ કર સક્તે હૈ.

(૪) **અચ્છી બાત કરના :** ફરમાને ઈલાહી હૈ, તરજુમા "ઔર મેરે બન્દો સે કેહ દીજીયે કે વોહ બહોત હી અચ્છી બાત મુંહ સે નિકાલા કરે ક્યું કે શયતાન આપસમેં ફસાદ ડાલતા હૈ, બેશક શયતાન ઈન્સાન કા ખુલા દુશ્મન હૈ" (સુરહ ઈસરા ૧૭ : ૫૩)

ઔર રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કા ઈરશાદ હૈ "ઔર અચ્છી બાત કરના સદકા હૈ." (બુખારી, મુસ્લીમ)

★ અચ્છી બાત મે ઝીક્ર કરના, દુઆ કરના, સલામ કહેના, બરહક (સચ્ચી) તારીફ કરના, નેકી કા હુકમ દેના, બુરાઈકો રોકના, સચ બોલના ઔર નસીહત કરના વગૈરહ સબ શામીલ હે.

★ અચ્છી બાત ઈન્સાન પર જલ્દ અસર કરતી હૈ ઔર ઉસે રાહત વ ઈતમીનાન પહુંચાતી હૈ.

★ અચ્છી બાત ઈસકી દલીલ હોતી હૈ કે ઉસ ઈન્સાન કા દીલ નુરે ઈમાન ઔર હીદાયત સે ભરા હુવા હૈ.

સો હર ઈન્સાન કો ચાહીયે કે વોહ અચ્છી બાત કો અપની ઝીન્દગી કા ઓઢના, બીછૌના બનાયે, અપની બીવી, અપની

ઔલાદ, અપને પડૌસી, અપને દોસ્ત, અપને મા-તહત મુલાઝીમીન, ઔર અલ-ગરઝ ઉન તમામ લોગો કે સાથ અચ્છી બાત કો મામુલ બનાયે જીનકે સાથ ઉસકા દિન ઔર રાત મેં કઈ મરતબા મેલ મીલાપ હોતા હૈ.

મજલીસ સે ઉઠકર જાને કી સુન્નત

મજલીસ સે ઉઠકર જાતે હુએ યે દુઆ પળ્હની ચાહીયે "સુબ્હાનકલ્લાહુમ્મ વબિ હમ્દિ-ક, અશહદુ અલ્લા ઈલા-હ ઈલ્લા અન્ત અસ્તગ-ફિરુ-ક વ અતુબુ ઈ-લયક"

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! તુ પાક હૈ ઔર અપની તારીફ કે સાથ હૈ, મૈં ગવાહી દેતા હું કે તેરે સીવા કોઈ સચ્ચા મઅ્બુદ નહી, મૈં તુજ સે માફી ચાહતા હું ઔર તેરી તરફ રૂજુઅ કરતા હું."

ઈસ દુઆ કો પળ્હને કા ફાયદા યે હોતા હૈ કે "દૌરાને મજલીસ જો ગુનાહ સરઝદ હોતે હૈ ઉન્હે માફ કર દીયા જાતા હૈ."

(સુનને અરબા)

યાદ રહે કે દિન ઔર રાતમેં ઈન્સાન કઈ મજાલીસ મેં શરીક હોતા હૈ, મીષાલ કે તૌર પર :

★ જબ વોહ દિન ઔર રાત મેં તીન મરતબા અપને અહલે ખાના યા સાથીયો કે સાથ મીલકર ખાના ખાતા હૈ.

★ જબ વોહ અપને દોસ્ત યા કિસી પડૌસી સે મુલાકાત કરતા હૈ, અગરચે ખડે ખડે ઉસસે બાત ચીત કરકે ચલા ક્યું ન જાએ.

★ જબ વોહ દૌરાને ડ્યુટી અપને સાથી મુલાઝીમીન કે સાથ યા સ્કૂલ વ કાલેજ મેં અપને હમ કલામ તલબા કે સાથ રહેતા હૈ.

★ જબ વોહ અપને અહલ વ અયાલ કે સાથ હોતા હૈ ઔર ઉનકે સાથ કઈ ઉમુર પર તબાદલા એ ખયાલાત કરતા હૈ.

★ જબ વોહ કિસી કો અપને સાથ લેકર ગાડી મેં ઘુમતા હૈ યા ઉસકે સાથ કિસી કામ પર જાતા હૈ.

★ જબ વોહ કોઈ દર્સ યા લેક્ચર સુનને કે લીયે દિગર હાઝીરીન કે સાથ બૈઠતા હૈ.

તો ઝરા સોચે ! ઈન મજલીસો મેં સે કીતની મજલીસે ઐસી હૈ જીનસે ઉઠકર જાતે હુએ આપ મિનદરજા બાલા દુઆ કો પળ્હતે હૈ ? ઔર અગર આપ ઈસ દુઆ કે માઅ્ના મે ગૌર ફરમાએ તો આપ કો માલુમ હોગા કે યે દુઆ ઈન્તીહાઈ અઝીમ હૈ, ઈસકે ઝરીએ ઈન્સાન હમેશા અલ્લાહ કે સાથ અપના તઅલ્લુક કાઈમ રખતા હૈ, ઉસકી તારીફ કરતા હૈ, ઉસે ઉયુબ સે પાક ઝાત કરાર દેતા હૈ, ઉસકી વહદાનીયત કા ઈકરાર કરતા હૈ ઔર અપની કોતાહીયોં પર અલ્લાહ સે માફી માંગતા હૈ ઔર ઉનસે તૌબા કરતા હૈ, સો કિતની અઝીમ હૈ યે દુઆ ! કે ઈસમે તૌહીદ ભી હૈ, અલ્લાહ કી તારીફ ભી હૈ ઔર અપને ગુનાહો પર ઈઝહારે શરમીંદગી ભી હૈ.

ઈમામ ઈબ્નુલ કય્યીમ કહેતે હૈ : અપને દોસ્તો કે સાથ ઈજતીમાઅ દો કિસ્મ કા હોતા હૈ,

(૧) એક ઈજતીમાઅ મહઝ વક્ત ગુઝારને ઔર તબીયત કો ખુશ કરને કે લીયે, ઔર ઈસમે ફાયદા કમ ઔર નુકસાન ઝ્યાદા હોતા હૈ ઔર કમ અઝ કમ નુકસાન યે હોતા હૈ કે યે દીલ કો ફાસીદ ઔર વક્ત કો ઝાયઅ કરતા હૈ.

(૨) દુસરા ઈજતીમાઅ એક દુસરે કો હક કી બાત કી વસીયત કરને ઔર નજાત પાને કે અસ્બાબ પર એક દુસરે સે તઆવુન કરને કે લીયે હોતા હૈ ઔર યે ઈજતીમાઅ સબસે ઝ્યાદા નફાબખ્શ ઔર બહોત બડી ગનીમત હોતા હૈ.

ખાને કી સુન્નતે

★ ખાને સે પહેલે ઔર ખાને કે દૌરાન :

(૧) ‘‘બિસ્મિલ્લાહ’’ કા પઢના. (અબુદાવુદ, તિરમીઝી)

(૨) દાંયે હાથ સે ખાના.

(૩) અપને સામને સે ખાના.

એક હદીષ મેં ઈરશાદે નબવી હૈ ‘‘અય બચ્ચે ! ‘‘બિસ્મિલ્લાહ’’ પઢો ઔર અપને દાંયે હાથ સે ખાઓ ઔર અપને સામને સે ખાઓ’’ (મુસ્લીમ)

(૪) લુકમા ગીર જાએ તો ઉસે સાફ કરકે ખા લેના, ઈરશાદે નબવી હૈ ‘‘જબ તુમમેં સે કિસી શખ્સ સે લુકમા ગીર જાએ તો વોહ ઉસે સાફ કરકે ખા લે’’ (મુસ્લીમ)

(૫) તીન ઉંગલીઓ કે સાથ ખાના.

હદીષ મેં હૈ કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ તીન ઉંગલીઓ કે સાથ ખાતે થે. (મુસ્લીમ)

ઔર અકષર વ બૈશતર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કા યહી તરીકા થા, સો યહી અફઝલ હૈ, હાં અગર મજબુરી હો તો કોઈ દુસરા તરીકા ઈખ્તીયાર કિયા જા સકતા હૈ.

★ ખાને કે દૌરાન બૈઠને કી કૈફીયત :

અપને ઘુંટનો ઔર પૈરો કે બલ બૈઠના, યા દાંયે પાંવ કો ખડા કરકે બાંયે પાંવ પર બૈઠના, હાફીઝ ઈબ્ને હજર ને ફત્હુલ બારી મેં ઈસે મુસ્તહબ કરાર દીયા હૈ.

★ ખાને કે બાદ :

(૧) પ્લેટ ઔર ઉંગલીઓ કો ચાટના, નબી એ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને પ્લેટ ઔર ઉંગલીઓ કો ચાટને કા હુક્મ દેતે હુએ ફરમાયા ‘‘તુમ્હે નહીં માલુમ કે બરકત કિસમેં હૈ’’

(૨) ખાને કે બાદ અલ્લાહ તઆલા કા શુક્ર અદા કરના, ઈરશાદે નબવી હૈ ‘‘બેશક અલ્લાહ તઆલા બન્દે સે ઉસ વક્ત રાઝી હો

જાતા હૈ જબ વહ કોઈ ચીઝ ખાતા હૈ તો ઉસકા શુક્ર અદા કરતા હૈ.'' (મુસ્લીમ)

ઔર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ દરજે ઝૈલ અલ્ફાઝ કે સાથ ખાને કે બાદ અલ્લાહ કા શુક્ર અદા કરતે થે,

''અલ્હમ્દુ લિલ્લાહીલ્લઝી અત્અ-મની હાઝા વ ર-ઝક-નીહી મિન ગય્રી હવ્લીમ-મીન્ની વલા કુવ્વતીન''

તરજુમા : તમામ તારીફે ઉસ અલ્લાહ કે લીયે હૈ જીસને મુજે યે ખાના ખીલાયા ઔર મેરી કોશીશ ઔર તાકત કે બગૈર મુજે યે અતા ફરમાયા.

ઈસ દુઆ કી ફઝીલત યે હૈ કી ઈસે પળ્હને વાલે કે પીછલે ગુનાહ માફ કર દીયે જાતે હૈ. (અબુદાવુદ, તિરમીઝી, ઈબ્નેમાજા.... ઔર હાફીઝ ઈબ્ને હજર ઔર અલબાનીને ઈસે હસન કહા હૈ)

★ ખાને કી મઝકુરા સુન્નતો પર અગર દિન ઔર રાત કે તીનો ખાનો મેં અમલ કીયા જાયે તો ઈસ તરહ ૨૧ સુન્નતો પર અમલ હોગા ઔર અગર તીનો ખાનો કે દરમિયાન કોઈ ઔર હલ્કી ફુલ્કી ગીઝા ભી ખાઈ જાયે તો સુન્નતો કી મઝકુરા તાઅદાદ મેં ઈઝાફા ભી હો સકતા હૈ.

પીને કી સુન્નતે

(૧) ''બિસ્મિલ્લાહ'' કા પળ્હના.

(૨) દાંયે હાથ કે સાથ પીના.

(૩) પીને કે દૌરાન બરતન સે બાહર તીન મરતબા સાંસ લેના, એક હદીષ મેં હૈ કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પીને કે દૌરાન તીન મરતબા સાંસ લીયા કરતે થે. (મુસ્લીમ)

(૪) બૈઠ કર પીના, ઈરશાદે નબવી હૈ કે ''તુમમેં સે કોઈ શખ્સ ખડા હોકર ન પીએ'' (મુસ્લીમ)

(૫) પીને કે બાદ 'અલ્હમ્દુ લિલ્લાહ' કહેના, ઈરશાદે નબવી હૈ કે "બેશક અલ્લાહ તઆલા બન્દે સે ઉસ વક્ત રાઝી હો જાતા હૈ જબ વોહ કોઈ ચીઝ ખાતા હૈ તો ઉસકા શુક્ર અદા કરતા હૈ ઔર કોઈ ચીઝ પીતા હૈ તો ઉસ પર ભી અલ્લાહ કા શુક્ર અદા કરતા હૈ." (મુસ્લીમ)

નોટ : મિન દરજા બાલા સુન્નતે સિર્ફ પાની પીને કી નહી બલ્કે હર ચીઝ કી હૈ, ચાહે વોહ ગરમ હો યા ઠંડી, જબ કે ઈસ દૌર મેં બહોત સારે લોગ સિર્ફ પાની પીતે હુએ ઈન સુન્નતો કા ખયાલ રખતે હૈ ઔર બાકી મશરુબાત મેં નહી રખતે, હાલાંકી યે ફર્ક કરના ગલત હૈ.

અગર સુન્નત નેક હો તો

યે બાત હર ઈન્સાન કો માલુમ હોની ચાહીયે કે તમામ મુબાહ અઅ્માલ જૈસે નીંદ, ખાના, પીના, ઔર તલબે રીઝ્ક વગૈરહ હૈ, ઈન કો ઈબાદાત મેં તબદીલ કિયા જા સકતા હૈ ઔર ઉનકે ઝરીયે હઝારો નેકીયાં કમાઈ જા સકતી હૈ બશર્ત યે કી ઈસકી નીય્યત અલ્લાહ કા તકર્રુબ હાસીલ કરના હો, રસુલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કા ઈરશાદ હૈ "તમામ અઅ્માલ કા દારોમદાર નીય્યતોં પર હૈ ઔર આદમી કે લીયે વહી હૈ જીસકી ઉસને નીય્યત કી...." (બુખારી, મુસ્લીમ)

ઔર ઈસકી એક સાદા સી મિષાલ યું હૈ કે સોતે વક્ત અગર કોઈ ઈન્સાન યે નીય્યત કરકે જલ્દી સો જાયે કે નમાઝે તહજ્જુદ ઔર નમાઝે ફજ્ર કે લીયે જલ્દી બેદાર હો જાયેગા તો ઉસકી યે નીંદ ઈબાદત બન જાતી હૈ, ઈસી તરહ બાકી મુબાહાત હૈ.

બયક વક્ત એક સે ઝ્યાદા ઈબાદાત

બયક વક્ત એક સે ઝ્યાદા ઈબાદાત કરને કા તરીકા સિર્ફ ઉન લોગો કો આતા હૈ જો અપને કિમતી ઔકાત કી હિફાઝત કરના જાનતે હૈ ઔર ઉસકે કઈ તરીકે હૈ.

(૧) ઈન્સાન કા મસ્જીદ કી તરફ જાના ઈબાદત હૈ, ચાહે પૈદલ ચલકર જાએ યા સવારી પર સવાર હોકર, લેકીન ઈસ દૌરાન વહ કઈ ઔર ઈબાદાત ભી કર સકતા હૈ, મષલન અલ્લાહ કા ઝીક્ર ઔર તિલાવતે કુરઆન વગૈરહ.

(૨) કિસી દઅ્વતી તકરીબ મેં હાઝીર હોના ઈબાદત હૈ બશર્તે યે કી ઉસ તકરીબ મેં મુનકરાત ન હો ઔર ઈસ દૌરાન અગર વોહ તકરીબ કે હાઝીરીન કો અલ્લાહ કે દીન કી તરફ દઅ્વત દે ઔર ઉન્હે પન્દ વ નસાઈહ કરે યા અલ્લાહ કે ઝીક્ર મેં મશગુલ રહે તો યું એક વક્ત મેં વોહ કઈ ઈબાદાત કા ષવાબ હાસીલ કર સકતા હૈ.

(૩) ઔરત કા ઘરેલુ કામ કાજ સર અન્જામ દેના ઈબાદત હૈ અગર ઉસકી નીય્યત અલ્લાહ કા તકર્રુબ હાસીલ કરના ઔર ખાવીન્દ કો રાઝી કરના હો ઔર ઈસી દૌરાન અગર વોહ અપની ઝુબાન સે અલ્લાહ કા ઝીક્ર કરતી રહે યા કોઈ દીની કેસેટ સુનતી રહે તો ઉસે એક વક્ત મેં મુતઅદીદ ઈબાદતોં કા ષવાબ હાસીલ હો સકતા હૈ.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રઝી. કહેતે હૈ કે હમ એક મજલીસ મેં રસુલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કી ઝુબાને મુબારક સે યે દુઆ સૌ મરતબા સુના કરતે થે, ‘‘રબ્બીગ-ફીર-લી વતુબ અલય્ય ઈન્ન-ક અન્તત-તવ્વાબુર રહીમ’’

(અબુદાવુદ, તિરમીઝી.. સહીહ)

તરજુમા : અય મેરે રબ ! મુજે માફ ફરમા ઔર મેરી તૌબા કબુલ કર, બેશક તુહી તૌબા કબુલ કરનેવાલા ઔર રહમ કરનેવાલા હૈ.

તો ગૌર કરે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ એક હી વક્ત મેં દો ઈબાદતે કિયા કરતે થે, એક સહાબા કીરામ રઝી. કે સાથ મજલીસ ઔર ઉન્હે દીન કી તાલીમ દેના ઔર દુસરી અલ્લાહ કા ઝીક્ર ઔર ઈસ્તીગફાર ઔર તૌબા.

હર હાલ મે અલ્લાહ કા ઝીક્ર

(૧) અલ્લાહ કા ઝીક્ર અલ્લાહ કી બંદગી કી બુનિયાદ હે ક્યું કે ઝીક્ર સે તમામ ઔકાત વ અહવાલ મેં બન્દે કા ઉસકે ખાલિક સે તઅલ્લુક ઝાહીર હોતા હે, હઝરત આઈશા રઝી. કહેતી હૈ કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ હર વક્ત અલ્લાહ કા ઝીક્ર કરતે થે. (મુસ્લીમ)

ઔર ઝીક્ર અલ્લાહ કે સાથ એક રાબતા હે ઔર ઉસકે સાથ રાબતા મેં ઝીન્દગી હે ઔર ઉસકી પનાહ મેં નજાત હે ઔર ઉસકે કુર્બ મેં કામિયાબી ઔર ઉસકી રઝા હે ઔર ઉસસે દુરી ઈખ્તીયાર કરને મેં ગુમરાહી ઔર ઘાટા હી ઘાટા હે.

(૨) અલ્લાહ કા ઝીક્ર મોમીનો ઔર મુનાફીકો મેં ફર્ક કરતા હે ક્યું કે મુનાફીક બહુત કમ અલ્લાહ કા ઝીક્ર કરતે હે.

(૩) શયતાન સિર્ફ ઉસ વક્ત ઈન્સાન પર ગાલીબ આ સકતા હે જબ વોહ અલ્લાહ કે ઝીક્ર સે ગાફીલ હો, સો અલ્લાહ કા ઝીક્ર એક મઝબુત કિલા હે જો ઈન્સાન કો શયતાન કી ચાલો સે બચા લેતા હે ઔર શયતાન કો યે બાત પસંદ હોતી હે કે ઈન્સાન અલ્લાહ કે ઝીક્ર સે ગાફીલ રહે તાકે વોહ ઉનસે બઆસાની શિકાર કર સકે.

(૪) ઝીક્ર સઆદતમંદી કા રાસ્તા હે, ફરમાને ઈલાહી હે ''અલ્લઝી-ન આ-મનુ વ તત-મ-ઈન્નુ કુલુબુહુમ બિઝિક્રીલ્લાહિ અલા બિઝિક્રીલ્લાહિ તત-મ-ઈન્નુલ કુલુબ''

(સુરહ રઅદ ૧૩ : ૨૮)

તરજુમા : જો લોગ ઈમાન લાએ ઉનકે દીલ અલ્લાહ કે ઝીક્ર સે ઈતમીનાન હાસીલ કરતે હૈ, યાદ રખો ! અલ્લાહ કે ઝીક્ર સે હી દીલો કો તસલ્લી હાસીલ હોતી હૈ.

(૫) હમેશા અલ્લાહ કા ઝીક્ર કરતે રહેના ઈન્સાન કે લીયે ઝરૂરી હૈ ક્યું કે એહલે જન્નત સિર્ફ ઉસ ઘડી પર હસરત કરેંગે જીસમેં ઉન્હોને અલ્લાહ કા ઝીક્ર નહી કિયા હોગા, ઔર હમેશા અલ્લાહ કા ઝીક્ર કરતે રહેના હમેશા અલ્લાહ કે સાથ તઅલ્લુક કાઈમ રખને કી દલીલ હૈ.

(૬) જો શખ્સ અલ્લાહ કા ઝીક્ર કરતા હૈ અલ્લાહ ઉસકા ઝીક્ર કરતા હૈ, ફરમાને ઈલાહી હૈ ''ફઝ-કુરુની અઝ-કુર-કુમ વશ-કુરુ લી વલા તક-ફુરુન'' (સુરહ બકરહ ૨ : ૧૫૨)

તરજુમા : પસ તુમ મેરા ઝીક્ર કરો મૈં તુમ્હારા ઝીક્ર કરુંગા ઔર મેરા શુક્ર અદા કરો ઔર નાશુક્રી ન કરો. ઔર કિસી ઈન્સાન કો અગર ઈસ બાત કા પતા ચલ જાએ કે ઉસે ફલાં બાદશાહને યાદ કીયા હૈ ઔર ઉસને અપની મજલીસ મેં ઉસકી તારીફ કી હૈ તો ઉસે ઈન્તીહાઈ ખુશી હોતી હૈ, ઈસી તરહ અગર ઉસે યે માલુમ હો જાયે કે ઉસે બાદશાહો કે બાદશાહ ને ફરીશ્તો કે સામને યાદ કિયા હૈ તો ઉસકી ખુશી કા આલમ ક્યા હોગા !!

(૭) ઝીક્ર સે મકસુદ યે નહી કે સિર્ફ ઝુબાન ચલતી રહે ઔર દીલ અલ્લાહ કી અઝમત ઔર ઉસકી ઈતાઅત સે ગાફીલ રહે, બલકે ઝુબાન કે ઝીક્ર કે સાથ સાથ યે ભી ઝરૂરી હૈ કે ઉસકી સોચો કા મરકઝ અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત હો ઔર વોહ ઝીક્ર કે માઅની મેં તદબ્બુર કર રહા હો, ફરમાને ઈલાહી હૈ,

તરજુમા : ''ઔર સુબ્હ વ શામ અપને રબ કો યાદ કિયા કર અપને દીલ મેં આજીઝી ઔર ખૌફ કે સાથ, ઔર ઝોર કી આવાઝ કી નિસ્બત કમ આવાઝ કે સાથ, ઔર ગફલત મે સે મત હોના''

(સુરહ અઅરાફ ૭ : ૨૦૫)

તો ઝીક્ર કરને વાલે કો પતા હોના ચાહીયે કે વોહ ક્યા કર રહા હે ! ઔર કિસ અઝીમ ઝાત કા ઝીક્ર કર રહા હે ! તાકે ઝાહીરી ઔર બાતીની તૌર પર અલ્લાહ સે ઉસકા તઅલ્લુક કાઈમ રહે.

અલ્લાહ કી નેઅમતો મેં ગૌર વ ફીક્ર

ઈરશાદે નબવી હે "ત-ફક્કરુ ફી આલા-ઈલ્લાહી વલા ત-ફક્કરુ ફીલ્લાહી" (અત્તબરાની ફીલ અવસત, અલ-બયહકી ફી શોઅ્બુલ ઈમાન, અલબાની ને ઈસે હસન કરાર દીયા હે.)

તરજુમા : અલ્લાહ કી નેઅમતો મેં ગૌર વ ફિક્ર કિયા કરો ઔર અલ્લાહ મેં ગૌર વ ફિક્ર ન કિયા કરો.

ઔર વોહ ઉમુર જો દિન ઔર રાત મેં બાર બાર કિયે જા સકતે હે ઉનમેં સે એક હે અલ્લાહ કી નેઅમતો કા એહસાસ ઔર ઉન પર અલ્લાહ તઆલા કા શુક્ર અદા કરના, તો ચૌબીસ ઘંટો મેં કીતને મવાકેઅ ઐસે આતે હે જીનમેં ઈન્સાન અગર અપને ઉપર અલ્લાહ કી નેઅમતો કો યાદ કરે તો બેસાખ્તા તૌર પર ઉસ કી ઝુબાન સે "અલ્હમ્દુ લિલ્લાહ" કે અલ્ફાઝ જારી હો જાયે ! મિષાલ કે તૌર પર : (૧) આપ જબ મસ્જીદ કી તરફ જા રહે હોતે હે, ખુસુસન ફજ્ર કે વક્ત, ઔર આપ દેખતે હે કે આપ કે આસપાસ કે લોગ મસ્જીદ કા રુખ નહી કર રહે ઔર સુબ્હ હોને કે બાવજુદ મુર્દો કી તરહ ગેહરી નીંદ સો રહે હે, તો ક્યા આપને કભી ઈસ બાત કા એહસાસ કિયા કે અલ્લાહ ને આપ કો હીદાયત દે કર આપ પર કિતના બડા એહસાન ફરમાયા હે !

(૨) આપ જબ અપની ગાડી મેં બૈઠે રાસ્તે પર રવાં દવાં હોતે હે તો આપ કો કઈ મનાઝીર દીખાઈ દેતે હે, ઈધર કિસી ગાડી કા હાદષા હો ગયા હે, ઔર ઉધર કિસી ગાડી સે ગાનો કી આવાઝ આ રહી હે, તો ક્યા આપ ને કભી સોચા કે અલ્લાહ તઆલાને આપ પર કિતના બડા ઈનામ ફરમાયા ઔર આપ કો હાદષાત સે મહફુઝ રખા ઔર અપની નાફરમાની સે બચાયે રખા !

(૩) આપ જબ ખબરેં સુન રહે યા પઢ રહે યા દેખ રહે હોતે હૈ તો આપકો કહત સાલી, સૈલાબ, વબા, હાદષાત, ઝલઝલોં, જંગલો ઔર કૌમો પર મઝાલીમ કી ખબરોં કા ઈલ્મ ભી હોતા હૈ, તો ક્યા આપને કભી ઈસ બાતકા અહેસાસ કીયા કે અલ્લાહને આપકો ઈનસે મહફુઝ ફરમાકર આપ પર કિતના ઈનઆમ કિયા હૈ !

સો નેક બખ્ત હૈ વોહ ઈન્સાન જો હરદમ અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત કી નેઅમતો કો યાદ રખતા હૈ ઔર હર મૌકે પર અલ્લાહ કે ઉન એહસાનાત કા એહસાસ કરતા હૈ જીનસે અલ્લાહને ઉસે નવાઝ રખા હોતા હૈ. મષલન સહત વ તંદુરુસ્તી, ખુશહાલી, દીન પર ઈસ્તકામત, આફતો ઔર મુસીબતો સે અમન ઔર ઉનકે અલાવહ દીગર બેશુમાર નેઅમતે, તો ઉન પર અલ્લાહ તઆલા કા શુક્ર બજા લાના જરૂરી હૈ.

રસુલ્લલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કા ઈરશાદે ગીરામી હૈ ‘‘જો શખ્સ કિસી મુસીબત ઝદા આદમી કો દેખકર દરજે ઝીલ દુઆ પળ્હલે તો વોહ ઈસ આઝમાઈશ સે મહફુઝ રહતા હૈ. ‘અલ્હમ્દુ લિલ્લાહી લ્લઝી આફાની મિ-મબ-તલાક બિહિ વ-ફઝ-ઝલની અલા કસીરીમ મિ-મમન-ખ-લ-ક તફ-ઝીલા.’

તરજુમા : તમામ તારીફ ઉસ અલ્લાહ કે લીયે હૈ જીસને મુજે ઈસ ચીઝ સે આફિયત દી જીસમેં તુજે મુબ્તીલા કિયા, ઔર ઉસને અપને પૈદા કિયે હુએ બહોત સે લોગો પર મુજે ફઝીલત બખ્શી.

(તિરમીઝી, હસન)

ઔર ઈરશાદે બારી હૈ ‘‘ફઝ-કુરુ અલા અલ્લાહી લ-અલ્લ-કુમ તુફલિ હુન’’ (અલ આરાફ - ૬૯)

તરજુમા : પસ અલ્લાહ કી નેઅમતો કો યાદ કીયા કરો તાકે તુમ કામયાબી પા જાઓ.

સોને સે પહેલે કી સુન્નતે

સોને સે પહેલે દરજે ઝૈલ દુઆએ પઢ્હના મસનુન હૈ.

(૧) ‘‘બિસ્મિકલ્લાહુમ્મ અમુતુ વ અહયા’’ (બુખારી)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! મૈં તેરે નામ કે સાથ મરતા ઔર ઝીન્દા હોતા હું.

(૨) દૌનો હથેલીયો કો ઉઠાકર કે ઉન મેં ફુંક મારે ઔર ફીર આખરી તીન સુરતે પઢ્હે, ઉસકે બાદ જહાં તક હો સકે અપની હથેલીયોંકો અપને જીસ્મ પર ફેરે અપને સર ઔર ચહેરે સે શુરૂ કરે ઔર જીસ્મ કે સામને વાલે હિસ્સે પર હથેલીયોં કો ફેરે ઔર ઐસા તીન બાર કરે. (બુખારી)

(૩) **આયતુલ કુરસી કો પઢ્હે :**

ઔર ઉસકી ફઝીલત યે હૈ કે ‘‘જો આદમી ઉસે પઢ્હલે સારી રાત અલ્લાહ કી તરફ સે એક મુહાફિઝ ઉસકી નીગરાની કરતા રહેતા હૈ ઔર શયતાન ઉસકે કરીબ નહી આતા.’’ (બુખારી)

(૪) ‘‘બિસ્મિ-ક રબ્બિ વઝઅતુ જમ્બી વ-બી-ક અરફઉહુ, ઈન અમ સક્ત નફસી ફરહમ્હા વ ઈન અર્ સલીહા ફહ ફઝહા બિમા તહફઝુ બિહી ઈબાદ-ક-સ સાલિહીન.’’ (બુખારી, મુસ્લીમ)

તરજુમા : અય મેરે રબ ! તેરે નામ કે સાથ મૈંને અપના પહેલુ (બિસ્તર પર) રખા હૈ, ઔર તેરે (ફઝલ કે સાથ હી) ઈસે ઉઠાઉંગા અગર તુને મેરી રૂહ કો કબ્ઝ કર લીયા તો ઉસ પર રહમ કરના ઔર અગર તુને ઈસે વાપસ લૌટા દીયા તો ઉસકી ઉસ ચીઝ કે સાથ હિફાઝત કરના જીસકે સાથ તુ અપને નેક બંદો કી હિફાઝત કરતા હૈ.

(૫) ‘‘અલ્લાહુમ્મ ઈન્નક ખલક-ત-નફસી વ અન્ત ત-વ-વફફાહા લક મ-મા-તુહા વ મ-હ યાહા ઈન અહયય્ત-હા ફહ ફઝહા વ ઈન અ-મત-તહા ફગ ફિરલહા, અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અસ અલુકલ આફિયહ.’’ (મુસ્લીમ)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! બેશક તુને મેરી જાન કો પૈદા કીયા ઔર તુહી ઈસે ફૌત કરેગા, તેરે લીયે હૈ ઈસકી મૌત ઔર ઈસકી જીન્દગી અગર તુને ઈસે ઝીન્દા રખા તો ઈસકી હિફાઝત કરના ઔર અગર તુને ઈસે માર દીયા તો ઉસકી મગફીરત કરના, અય અલ્લાહ ! મૈં તુજસે આફિયત કા સવાલ કરતા હું.

(૬) અપના દાંયા હાથ અપને રુખસાર કે નીચે રખકર તીન મરતબા યે દુઆ પળ્હે ''અલ્લાહુમ્મ કિની અઝાબ-ક યવ્મ તબ્અસુ અસો ઈબાદક'' (અબુદાવુદ, તિરમીઝી)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! મુજે ઉસ દિન અપને અઝાબ સે બચાના જબ તુ અપને બંદો કો ઉઠાયેગા.

(૭) ૩૩ મરતબા (સુબ્હાનલ્લાહ) ૩૩ મરતબા (અલ્લહમ્દુ લિલ્લાહ), ૩૪ મરતબા (અલ્લાહુ અકબર) પળ્હના.

(બુખારી, મુસ્લીમ)

નોટ : ઈન તસ્બીહાત કે ફવાઈદ નમાઝ કે બાદ કી સુન્નતો મેં દર્જ કિયે જા ચુકે હૈ.

(૮) ''અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિલ્લઝી અત્અ-મ-ના વ સકાના વ કફાના વ અવાના, ફકમ મી-મલ્લા-કાફીય લહુ વલા મુઅ્વી'' (મુસ્લીમ)

તરજુમા : તમામ તારીફ ઉસ અલ્લાહ કે લીયે હૈ જીસને હમે ખીલાયા ઔર હમે પીલાયા ઔર હમે કાફી હો ગયા ઔર હમે જગહ દી પસ કિતને લોગ હૈ જીન્હે કોઈ કિફાયત કરને વાલા હૈ ઔર ન જગહ દેને વાલા.

(૯) ''અલ્લાહુમ્મ આલીમલ-ગય્બી વશ-શહાદતિ, ફાતીરીસ-સમાવાતી વલ-અર્ઝિ, રબ્બ કુલ્લી શયઈંવ વ મલી-કહુ, અશહદુ અલ્લા ઈલા-હ ઈલ્લા અન્ત, અઊઝુબિ-ક મિન-શર્રી નફ-સી વમિન શર્રીશ-શયતાનિ વ શિરકીહી વ અન્ અક-તરી-ફ અલા નફ-સી સુ-અન અવ અજુર્રહુ ઈલા મુસ્લીમ'' (અબુદાવુદ, તિરમીઝી)

નોટ : યે દુઆ ઔર ઉસકા તરજુમા સુબ્હ વ શામ કે અઝકાર મેં ગુઝર ચુકા હૈ.

(૧૦) "અલ્લાહુમ્મ અસ્લમતુ નફસી ઈલય-ક વ ફવ્વઝતુ અમ્રી ઈલય્ક વલ અલ જઅતુ ઝહરી ઈલય-ક રગબતંવ વ રહ્‌બતન ઈલય-ક લા મલ્જ-અ વલા મન્જઅ મિન્ક ઈલ્લા ઈલય-ક આમન્તુ બિ કિતાબીકલ્લઝી અન્ઝલ્ત વબિ નબીય્યી-ક-લ્લઝી અરસલ્ત."

(બુખારી, મુસ્લીમ)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! મૈંને અપને નફસ કો તેરે હવાલે કર દીયા ઔર અપના મુઆમલા તેરે સુપુર્દ કર દીયા ઔર અપની પુશ્ત કો તેરી પનાહ મેં દે દીયા, તેરી તરફ રગબત કરતે હુએ ઔર તુજસે ડરતે હુએ ઔર તેરી હી તરફ પનાહ પાને ઔર નજાત હાસીલ કરને કી જગહ હૈ, મૈં તેરી ઈસ કિતાબ પર ઈમાન લાયા હું જો તુને ઉતારી ઔર તેરે નબી પર જીસે તુને ભેજા.

(૧૧) અલ્લાહુમ્મ રબ્બ-સ સમા-વાતીસ-સબ્ઈ વ રબ્બલ અર્શીલ અઝીમિ રબ્બના વ રબ્બ કુલ્લ શયઈન ફાલિ-કલ-હબ્બ વન-નવા વમુન-ઝીલત-ત તૌરાતે વલ ઈન્જીલિ વલ ફુરકાન અઉઝુબિ-ક મિન-શર્રિ કુલ્લિ શયઈન અન્ત અખીઝુ બિનાસિયતિહિ, અલ્લાહુમ્મ અન્તલ અવ્વલુ ફલય્સ કબ્લ-ક શયઉંવ વ અન્ત-લ આખિરુ ફલય્સ બઅ્દક શયઉંવ વ અન્ત-ઝાહિરુ ફલય્સ ફૌ-ક-ક શયઉંવ વ અન્ત-લ બાતિનુ ફલય્સ દુ-નક શયઉંવ ઈકઝી અન્નદ્-દૈ-ન વ અગનિના મિનલ ફક-ર. (મુસ્લીમ)

તરજુમા : અય અલ્લાહ ! અય સાત આસમાનો કે રબ ! અય અર્શે અઝીમ કે રબ ! અય હમારી હર ચીઝ કે રબ ! અય દાને ઔર ગુટલી કો ફાળને વાલે ! અય તૌરાત, ઈન્જીલ ઔર કુરઆન કો ઉતારનેવાલે ! મૈં હર ઉસ ચીઝ કી શર સે તેરી પનાહ મેં આતા હું જીસકી પેશાની કો તુને પકડ રખા હૈ, અય અલ્લાહ ! તુહી અવ્વલ હૈ, પસ તુજસે પહેલે કોઈ ચીઝ નહી ઔર તુહી આખીર હૈ, પસ

તેરે બાદ કોઈ ચીઝ નહી ઔર તુહી ઝાહીર હૈ તુજસે ઉપર કોઈ ચીઝ નહી ઔર તુહી છીપા હૈ, તુઝસે છીપા કોઈ ચીઝ નહી, હમારી તરફ સે કર્ઝ અદા કર દે ઔર હમે ફકીરી સે નિકાલ કર ગની કર દે.

(૧૨) સુરતુલ બકરહ કી આખરી દો આયાત કા પળ્હના ઔર ઉનકી ફઝીલત યે હૈ કી "જો શખ્સ ઉન્હે રાત મે પળ્હલે ઉસે યે કાફી હો જાતી હૈ." (બુખારી, મુસ્લીમ)

ઔર કાફી હો જાને સે મુરાદ ક્યા હૈ ઈસ મે ઉલમાઓકા ઈખ્તીલાફ હૈ, બઅઝ કા કહેના હૈ કે કયામુલ લૈલ સે કાફી હો જાતી હૈ, ઔર બઅઝ કહેતે હૈ કે હર બુરાઈ ઔર શર સે કાફી હો જાતી હૈ, ઔર બઅઝ ને મઝકુરા દૌનો માઅને મુરાદ લીયે હૈ.

(અલ-અઝકારૂન નવ્વી)

(૧૩) સુરત અલ કાફિરુન કા પળ્હના ઔર ઉસકી ફઝીલત યે હૈ કે "યે સુરત શિર્ક સે બરાઅત હૈ" (અબુદાવુદ, તિરમીઝી, અહમદ, ઈબ્ને હિબ્બાન, હાકિમને ઈસે સહીહ કહા હૈ ઔર ઝહબીને ઉનકી મુવાફીકત કી હૈ, ઔર ઈબ્ને હજર ઔર અલબાનીને ઈસે હસન કરાર દીયા હૈ.)

(૧૪) સોને કી સુન્નતો મેં સે એક સુન્નત યે ભી હૈ કે બા-વુઝુ, સોએ, એક હદીષ મેં હૈ કે "તુમ જબ બિસ્તર પર આને કા ઈરાદા કરો તો વુઝુ કર લીયા કરો" (બુખારી, મુસ્લીમ)

(૧૫) ઈસી તરહ એક સુન્નત યે ભી હૈ કે દાંયે પહેલુ પર સોએ, ઈરશાદે નબવી હૈ "..... ફીર અપને દાંયે પહેલુ પર લેટ જાના."

(બુખારી, મુસ્લીમ)

(૧૬) ઔર એક સુન્નત યે હૈ કે અપના દાંયા હાથ દાંયે રૂખસાર કે નીચે રખે, રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ જબ સોતે તો અપના દાંયા હાથ અપને રૂખસાર કે નીચે રખ લેતે.

(અબુદાવુદ)

(૧૭) ઔર સોને સે પહેલે અપના બિસ્તર ઝાળ લે, ઈરશાદે નબવી હૈ ‘‘તુમમેં સે કોઈ શખ્સ જબ અપને બિસ્તર પર સોના ચાહે તો ઉસે ઝાળ લે ક્યું કે ઉસે નહી માલુમ કે ઉસકે જાને કે બાદ ઉસ પર ક્યા આયા’’ (બુખારી, મુસ્લીમ)

મઝકુરા બાલા દુઆઓં કે મુતઅલ્લીક ઈમામ નવ્વી કા કહેના હે કે બહેતર યે હૈ કે ઈન્સાન ઈન તમામ દુઆઓં કો પળ્હે અગર ઐસા ન હો સકે તો અપની તાકત કે મુતાબિક ઈનમેંસે જો અહમ દુઆએ પળ્હ સકતા હૈ પળ્હલે.

યાદ રહે કે યે દુઆએ સિર્ફ રાત કી નીંદ હી કી નહી બલ્કી દિન કી નીંદ કી ભી હૈ ક્યું કે ઈન કે મુતઅલીક જો અહાદીષ ઝીક્ર કિ ગઈ હે વોહ હર નીંદ કે બારે મે હૈ, ચાહે દિન કો હો યા રાત કો, ઔર અગર ઈન્સાન દિન ઔર રાત મેં દો મરતબા સોતા હો જૈસા કે અકષર લોગો કા મામુલ હૈ તો મઝકુરા સુન્નતો પર દો મરતબા અમલ હો સકતા હૈ, ઈન દુઆઓ કે પળ્હને સે દો ફવાઈદ મઝીદ હાસીલ હો સકતે હૈ.

(૧) ઈન્સાન અલ્લાહ કી હિફાઝત મેં આ જાતા હૈ.

(૨) ઈન્સાન કે દિન કા ઈખ્તીતામ અલ્લાહ કે ઝીક્ર, ઉસકી ઈતાઅત, ઉસ પર તવ્વકલ ઔર ઉસકી તૌહીદ પર હોતા હૈ.

ઈસ કિતાબ કો પળહને વાલો સે ગુઝારીશ હૈ કે ઈસમેં કુરઆન ઔર હદીષ કી રોશની મે કિસી ભી તરહ કી ગલતી આપકો માલુમ હો તો જરૂર હમારી રહનુમાઈ ફરમાએં. ઈન્શાઅલ્લાહ, જરૂર હમ અપની અગલી એડીશન મેં ઉસકો સુધારને કી કોશીષ કરેંગે. અલ્લાહ હમારી જાની–અનજાની ગલતીયોં કો માફ કરે ઔર હમારી કોશીષો કો કબૂલ ફરમાએ. **આમીન.**

અય અલ્લાહ ઈસ કિતાબ કો તૈયાર કરને મે જીન લોગો ને અપના મુફીદ ઈલ્મ, હલાલ માલ, કિંમતી વક્ત, નેક મશ્વરે ઔર જીસ કિસી ભી તરહસે મદદ કી હૈ ઉનકો દોનો જહાનકી ભલાઈયાં અતા ફરમા ઔર ઈસકા બહેતર બદલા અતા ફરમા. **આમીન.**

અય અલ્લાહ હમ સબ કો ઈન સુન્નતો પર અમલ કરને કી તોફીક અતા ફરમા ઔર હમારે લીયે ઈસ પર અમલ કરના આસાન કર દે. આમીન.

અનમોલ પ્રકાશન

કિતાબો કી ફેહરીસ્ત

૧. કુરઆન સંદેશ
૨. ખુત્બાતે તૌહીદ
૩. દિન ઔર રાતમેં ૧૦૦૦ સે ઝ્યાદા સુન્નતેં
૪. મેં તૌબા કરના ચાહતા હું લેકીન....
૫. અનમોલ મોતી
(નબી સ.અ.વ. કે અખ્લાક - ૧૦૦ હદીષ)
૬. નમાઝ પઢનેવાલો કે લીયે ૩૦ ખુશ ખબરીયાં
૭. ઝબાન કી હિફાઝત
૮. વાલેદૈન સે હુસ્ને સુલુક
૯. રેહબરે હજ્જ
૧૦. નમાઝે નબવી (સ.અ.વ.)
૧૧. મખ્સુસ દુઆએં
૧૨. દુઆએં સુબ્હ ઔર શામકી
૧૩. એહલે સુન્નત
૧૪. ફઝાઈલે કુરઆન મજીદ
૧૫. ૭૮૬ કી હકીકત
૧૬. યા અલ્લાહ મદદ
૧૭. તલાકનો ઈસ્લામી ફતવો
૧૮. ઈસ્લામી આદાબ
૧૯. નેક ઔરત
૨૦. આદાબે ઝિંદગી
૨૧. દુઆ
૨૨. તોહફા-એ-રમઝાન
૨૩. દઅવતે હક કે તકાઝે ઔર એક દાઈ કી ખુશુશીયાત
૨૪. ઔરત ઔર શોપીંગ
૨૫. અય મુસ્લિમ બહન
૨૬. સબ્ર

અય અલ્લાહ ! તમામ તારીફ સીર્ફ તેરે હી લીયે હૈ

હર ચીઝ કા માલિક સિર્ફ તુહી હૈ

તમામ નબીઓ કે સરદાર

મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પર

અનગીનત વ લા તાઅ્દાદ દરૂદ વ સલામ નાઝીલ હો

અય અલ્લાહ રબ્બુલ-આલમીન,

તમામ મખ્લૂકાત કે પાલનહાર !

મૈં તુઝસે માફી ચાહતા હૂં, ઉસ ચીઝ કી જિસકી મૈંને તૌબા કી થી, ફિર દોબારા ઉસી મેં મુબ્તલા હો ગયા ઔર માફી ચાહતા હૂં ઉસકે બારે મેં જિસકા મૈંને તુઝસે અહદ કિયા થા લેકિન ઉસે પૂરા નહીં કર સકા ! ઔર માફી ચાહતા હૂં ઉસ ચીઝ કે બારે મેં જિસકે તઅલ્લુક સે મેરા ગુમાન યહ થા કિ ખાલિસ તેરે લિયે કરને કા ઈરાદા કિયા હૈ લેકિન મેરે દિલ મેં કુછ ઔર ખલત-મલત હો ગયા, જૈસા કિ તૂ જાનતા હૈ.

ઈસ લિયે, અય મેરે રબ !
મુઝે માફ ફરમા ! મુઝે બખ્શ દે !
મેરે ગુનાહોં કે ઔર મેરે બીચ ઈતની દૂરી ડાલ દે,
જિતની મશ્રિકો-મગ્રિબ કે બીચ હૈ !
(આમીન, યા તકબ્બુલ આલમીન !)
અય અલ્લાહ ! મૈં તુઝસે માંગતા હૂં,
એસી માફી, જિસકે બાદ ગુનાહ ન હો,
એસી હિદાયત, જિસકે બાદ ગુમરાહી ન હો,
એસી રજા, જિસકે બાદ તેરી નારાજગી ન હો,
એસી રહમત, જિસકે બાદ અજાબ ન હો,

એસી કામયાબી, જિસકે બાદ નાકામી ન હો,
એસી ઈજ્જત, જિસકે બાદ બેઈજ્જતી ન હો,
એસી ખુશી, જિસકે બાદ કભી ગમ ન હો,
એસી નેઅમત, જિસકે છિન જાને કા ડર ન હો,
પસ, અય મેરે અલ્લાહ ! યહ સબ કુછ મુઝસે પહલે
ઈસ દુઆ કો પઢને વાલે કો જરૂર અતા કર.

યા અલ્લાહ !
હમકો બચા, શર ફૈલાને વાલોં સે,
હસદ કરને વાલોં સે, ગીબત કરને વાલોં સે,
નજરે-બદ સે ઔર મુનાફિકત સે, ઔર
હમેં શામિલ કર અપને પ્યારે બન્દોં મેં
જો તેરે પ્યારે મહબૂબ હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સે મુહબ્બત કરને વાલે હૈં ઔર અચ્છે અખલાક વાલે હૈં. આમીન !